

LAS MISIONES CATOLICAS

XXVIII. - 2. - FEBRERO 1954

KATOLIŠKI MISIJONI

MISLIMO IN MOLIMO!

MISLI OB 2. IN 24. FEBRUARJU

„...videle so moje oči tvoje zveličanje, ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov: luč v razsvetljenje poganom in v slavo Izraela, tvojega ljudstva.“ Zveličar je prišel na svet za vse ljudi in za vse narode; slava izvoljenega ljudstva, ki je v novi zavezi Cerkev, pa je gotovo v tem, da posreduje odrešenje vsem, ki še niso člani Kristusovega skrivnostnega telesa. Ni pa mogoče to posredovanje brez Marije, matere in soodrešenice človeškega rodu, srednice vseh milosti, kraljice vesoljstva. Brez Marije ne moremo vršiti svoje misijonske dolžnosti.

Živimo v dobi, ki jo more rešiti samo usmiljenje Njenega srca, in v letu, ki je še posebej njej posvečeno. Pokažimo usmiljenje do najmanjših bratov-poganov, da bomo usmiljenje dosegli! Molimo z Marijo, da zavlada ime Njenega Sina po vsej zemlji!

Prva Cerkev nam je dala zgled — Marija ji je bila učiteljica, v Njej so imeli apostoli vodnico in moč. Mednje je bil po skupni molitvi namesto izdajalca Juda prištet Matija in šel je poganom oznanjat evangelij in pri tem dosegel mučeniško krono. Sveti Duh ga je določil za apostola, a potem ko so drugi z Marijo molili za dvanajstega. To je eno najbolj učinkovitih sredstev za širjenje božjega kraljestva: molitev za misijonske poklice.

Molitveni namen za februar:

DA BI SE AFRIKA RAZVIJALA PO SMERNICAH KRŠČANSKE PRAVIČNOSTI IN LJUBEZNI

Ves črni kontinent — nad 200 milijonov ljudi —, ki še pred pol stoletja skoro v celoti ni nič vedel o Odrešeniku, je na razpotju: ali za Njim (članov Njegove Cerkve je tam danes okrog 15 milijonov, od teh skoro 13 milijonov črncev), ali za starimi in novimi maliki.

Poganska družba razpada in posamezniki se vedno ne obdrže v starem verovanju. Namesto njega se jim ponujajo mnoge rešitve. Meščanom in tistim, kateri so se vključili v veliki tok s kmetov v industrijo: življenjski materializem zapadne civilizacije; borbeni materializem, ki ga širijo komunistični agenti; protestantske ločine, oprte na gmotno in politično moč obeh angleških imperijev; pa tudi še vedno živo svobodomiselstvo — izvoženo francosko blago. Na deželi je poleg protestantov posebno delavno muslimanstvo. Mohamedovih vernikov je v Afriki 80 milijonov. Islam prinaša skupnostim močnejše družbene oblike in je pa nauku bolj preprost in v nravnih zahtevah mnogo lažji kot krščanstvo.

Res je, da je katolicizem prav v Afriki pokazal čudovito silo in da je, zlasti v osrčju celine že trdno organiziran, vendar so tekmeci tako številni in vplivni, da je za ugoden konec neenakega boja potrebna pomoč vse Cerkve. Več molitve za katoliško in za pogansko Afriko! Več zanimanja za njene težave! Več podpore misijonarjem!

Prof. LOJZE GERZINIČ

PAPINIJEVA MISIJONSKA PISMA

Župnik FRANCE GLAVAČ, Buenos Aires

„Ne morem več molčati... Prišla je ura, da priznamo svoj greh, svojo nezadostnost, svoje odpadništvo.“

Ne vidimo; pogled objema ozek prostor od enega zidu do drugega in dojema le neznatni odsek življenja v velemestu človeštva. Ulice so bleščeče, pročelja hiš so lepo popleskana in umetniško izdelana, bogate izložbe nas zapeljujejo, kričeči zvočniki nas omamljajo in brezhibno oblečene ženske nam vzbujajo občudovanje. Mislimo, da smo spoznali življenje. Resnice pa nismo videli. Če hočesh videti mesto, pojdi na goro. A ta gora je prestrma, previsoka, prenevarna. In odkriti bi moral vse strehe, da bi videl ne samo ulice, ki so potvara življenja, temveč resnično človeštvo, ki skriva svojo duševno bedo, svojo umazanijo, svojo podlost in svoj greh med šest neprodušno sklenjenih ravnih ploskev.

Papini je eden redkih, ki odkriva strehe in opazuje človeštvo z visoke gore; in vidi. Vidi resnico in jo oznanja. Z visoke gore vpije in nas obvešča o tem, kaj se spodaj godi. In to, kar se godi spodaj, je nekaj neverjetnega, čeprav nekaj tako resničnega. A ne samo vpije: biča, obtožuje, zmerja, kakor kakšen svetopisemski prerok stare zaveze.

In v resnici je Papinijev slog preroški, oster in duhovit kakor Izaijev in njegovo udejstvovanje hrupno kakor Elijevo. Še vedno je danes prva osebnost v italijanskem književnem svetu, kralj literarne kritike in strah idejnega licemerstva. Brezverec vse do konca prve svetovne vojne, borbeni katoličan od takrat do danes. Njegovo spreobrnjenje ni bilo nekaj čarobno tihega in svetu odmaknjenega, temveč hrupno kakor bobnenje groma na Sinaju, polno grozeče lepote kakor bučanje vojskinih trum. Spreobrnjen, je našel smisel svojega življenja in razodel svoje poslanstvo v številnih delih, v vseh enako borben, kritičen, jedek, grozen, a resnicoljuben in graditeljski. A svoje življenjsko delo je venčal s knjigo „Pisma papeža Celestina VI. ljudem“, ki je izšla kmalu po tej vojni, leta 1946, in spravila katoliško Italijo za nekaj časa v tesnobni molk pričakovanja in strahu. Knjiga je namreč drzna izpoved in obtožba, ki se ne ustavi pred ničemer in nikomur, niti pred papežem. A ta tesnobni molk, poln resnične ali farizejske bojznosti, se je kmalu spremenil v splošno odobravanje, resnično ali farizejsko. Papinijeva kritika je v resnici apokaliptična, a iskrena, rojena hkrati iz ljubezni in resnice; ni revolucionarna, temveč reformna; ne podira, temveč gradi; ne napada, ker sovraži, temveč napada, ker ljubi.

Za literarnega protagonista si je Papini izbral papeža Celestina VI., namišljeno zgodovinsko osebnost, in njemu pripisuje svoja izvajanja v obliki pisem, ki jih cerkveni vladar naslavlja na različne sloje in skupine. Morda so prav zato toliko bolj drzna, a hkrati prepričljiva, ker jih polaga v usta najvišjega učitelja.

Piše pa vsem kristjanom, piše duhovnikom, redovnikom, teologom, bogatinom, siromakom, vladarjem, državljanom, ženam, pesnikom, zgodovinarjem, znanstvenikom, ločenim kristjanom, judom, poganom, brezbožnikom in vsem ljudem.

„Katoliški misijoni“ nameravajo v teku letnika objaviti slovenski prevod vsaj tistih „Pisem papeža Celestina VII.“, ki so v zvezi s poslanstvom našega

lista: zedinjenje in rast Cerkve. Naslednji odstavki nakazujejo le nekaj misli iz teh Papinijevih „Pisem“, da zaslutimo že sedaj, kakšno bogastvo vsebujejo tudi za nas, slovenske katoličane.

VSEM KRISTJANOM

„Malo nas je, in še smo razdeljeni.“

Piše vsem kristjanom in jim očita njih šibko vero v odrešenje; očita jim njih materializem: razum ne gospoduje več, temveč črevesje, kruljenje želodca, jetrni napadi divjanje maternice in kipenje krvi. Kristjani so se oddaljili od Kristusa, od njegovega evangelija. In kdo je kriv tega odpada? Krivda je splošna, a predvsem naša, to je vseh tistih, ki se imenujejo in smatrajo kristjane. Resnično vam povem, da Bog zahteva od nas mnogo, neskončno več. Ponavljam vam, da to naše krščanstvo, zaprto v formalnost, v tradicije in konvencionalnost, ni več pravo krščanstvo, temveč le njega senca, njega izrodek, je krščanstvo pedantov, lenuhov, mlačnežev, krščenih farizejev.

Pozabili smo, da nas je Kristus poslal osvajat vse narode, in da nebeško kraljestvo ne bo moglo spremeniti obličja zemlje, dokler vse duše ne spoznajo resnice. Krščanstvo je le vse preveč ime, ne pa vsebina, pročelje, ne pa zgradba; prapor, ne pa zmaga. Čeprav je preteklo že mnogo stoletij, odkar je Kristus umrl na križu, smo mi še vedno le prvi kristjani, krščanski vajenci, kristjani po imenu in po želji, razklani in nedelavni. Le pomislite, bratje, da le ena četrтина človeštva nosi krščansko ime — in to le številčno — in da niti ta četrтина ni združena pod enim samim pastirjem, temveč razdeljena v različne cerkve, družbe in ločine.

Malo nas je, in še smo razklani; malo nas je, in smo nedelavni; malo nas je, in smo strahopetni. Živimo kot utrujene ovce v župnijskih stajah. Bog nam je ukazal, da ponesemo njegovo ime med vse narode, in mi se zadovoljujemo z župnijsko statistiko. Naša Cerkev se imenuje katoliška, to je vesoljna, a ji pripada le polovica vseh kristjanov. Mislimo, da smo vojska, in resnici smo pa le maloštevilne prednje straže, izčrpane, obkoljene, polne ranjencev in bolnikov, polne nesposobnih, kruljavih, slepih in nekoristnih.

Ne mislite, da mečem vso krivdo le na vas; pogumno izpovem, da je krivda splošna, od najvišjega mesta pa do zadnjega vernika. Rimska Cerkev, prav zato, ker je edino prava, bi morala usmeriti vso svojo veljavo v to, da zagospoduje nad človeštvom in ga razsvetli. Vedno je to skušala storiti, toda ni storila dovolj. Skrbela je za svoj zemeljski obstanek, se borila ob vprašanjih organizacijskega ustroja, ustvarjala svoj teološki oklep, bdela nad pokorščino svojih funkcionarjev in vernikov; vse to je bilo potrebno, a je le drugotnega pomena, podrejeno še važnejšim ciljem. Vse preveč se je dala ujeti v preračunanost mogočnjakov, namesto da bi se vsa posvetila rešitvi ubogih, obujanju zaspanih, pritegnjenju ločenih in ljubezni do izgubljenih. V teku stoletij se je spremenila v mogočno trdnjavo, neosvojljivo, a tudi skrajno nedostopno. Rešila je luč evangelija, a jo je skrila skoraj na dno svojih kript, in ne vidijo je vsi, ko bi vendarle morala biti na visoki gori, da bi vsem svetila in jih razvnela. Organizirala je uspešno obrambo proti napadom svetne oblasti in krivoverstva, utrdila disciplino svojih podložnikov, razvala skoraj cesarsko suvereniteto, a zmanjšala svoj zagon; združila je svoje poslanstvo — čisto duhovnega značaja — s politiko, in to ji je dalo videz svetne vlade z ministrstvi in pisarnami, kjer uradujejo pisarniški uradniki, ne pa božji poslanci.

SVET KRISTUSU!

Kristus s svojimi odrešeniškimi rokami čuva svet pred valovi zla, ki se zaganjajo vanj... Svet je Kristusov, dajmo svet Kristusu! (Slika je posnetek fotografije dela severnoameriškega sodobnega umetnika. Poslal iz prijaznosti naročnik Luis Debeljak)

Bog pa hoče od nas mnogo več. Hoče, da je naše srce popolnoma krščansko, krščanska vsa naša miselnost, vse naše življenje. Krščanstvo ne bo močno in zmagovito, dokler ne bo osvojilo vseh narodov, vseh ljudi, dokler ne bo utrdilo edinosti vseh duhov.

LOČENIM
BRATOM

„Družita nas Evangelij in Križ. Nočem vam govoriti o dogmah in kanonih, temveč o enakosti in bratstvu.“

Pozabimo, pravi, vsaj v tej uri, polni znamenj in groženj, lastne prepire in zmote. Ni to ura obtoževanj in pridigovanja; toliko manj medsebojnega zmerjanja in polemike. Pustimo mrtve, da debatirajo z mrtvimi. Danes ne vidim v vas ne heretikov ne razkolnikov, temveč samo razpršene sinove skupnega Očeta, vernike tiste nevidne Cerkve, ki je po številu večja od vseh naših Cerkva.

Ločitev je posledica krivde, a ta krivda ni bila vsa vaša. K ločitvi od Rima so vas pripeljale, čeprav ne vedno opravičeno, ne samo vaše, temveč tudi naše zmote.

Pustimo torej, naj zaplesnele puščice medsebojne borbe počivajo ob kosteh polemistov. Obžalujmo skupaj skupne zmote, dvignimo vnovič skupno upanje, delajmo združeno v skupnem delu.

Žaloigra človeštva je prispela do svojega vrhunca. Od nas zavisi, da se ne zaključi s katastrofo, temveč se odreši z očiščenjem. A očiščenje je možno samo preko edinosti. In jaz se obračam bolj do vašega ognja v srcu kakor pa do vaše luči v razumu.

Ločitev pa je rodila nekaj nevarnega in sramotnega: oslabila je naše osvajanje nekrščanskih narodov. Kaj naj namreč mislijo tisti, ki jih mi skušamo pridobiti za Kristusa, ko vidijo v nas tako ločenost in nasprotovanje?

Strašna je zato vaša odgovornost pred človeštvom in še strašnejša pred Bogom, pred katerim boste morali polagati račun zaradi te razdvojenosti. On nam je odmeril skupno žetev in mi smo delavce, že itak maloštevilne, razbili na majhne skupnice.

Spričo sodobnih potreb in nevarnosti sklenimo neke vrste božji mir — tregua Dei —, ki naj se podaljša v zvezo in pripravi edinstvo. Pustimo ob strani to, kar nas razdvaja in loči. Zberimo se okrog glavnih žarišč, ki nas nedvomno družijo vse. Tri so ta žarišča: Kristus je Bog; Kristus je odrešil človeštvo; Kristusov evangelij je nauk bratstva proti krutosti, ponižnostj in proti napuhu, ljubezni proti sovraštvu. To so temeljni stebri, na katerih sloni vaše krščanstvo in na katerih moremo zgraditi začetke skupne zveze in skupnega dela. Nasproti tem trdim stebrom božje ekumenske vere so naše doktrinalne razlike samo majhni kamni na dolgi in težki poti do edinosti. Ura teologov in zgodovinarjev bo že prišla ob pravem času; sedaj živimo v uri apostolov in bratov. Prva je danes dolžnost in ljubezen. Ljubezen do izgubljenih in obsedenih, do zmagovalcev in do premagancev; spoštovanje med nami, ki zaupamo v isto božjo Previdnost in izgubljam, če izgubimo vero vanjo.

Mi katoličani smo trdno prepričani, da pripadamo edino zakoniti Cerkvi, a čutimo, da ni resnično vesoljna, če manjkate vi; da ne bo zmagojoča, dokler se ne vrnete k Petrovi skali. Vi nas rabite, a tudi mi potrebujemo vas, potrebujemo vaše sile, vaše znanosti, vaše domačnosti v božjih stvareh, vašega bratskega čustvovanja.

„Izgubili ste prvorojenstvo, a ga boste spet dobili, ako postanete člani Kristusove družine.“

Če je Papini do svojih zelo strog in morda katerikrat celo prestrog, je pa do drugih prizanesljiv, poln razumevanja in dobrote. Vse piše pod vidikom osvajanja, združevanja; v vseh svojih izvajanjih je apostol, in samo apostol.

Razpršili ste se po vsem svetu — piše Judom — z namenom, da uideite vašim tlačiteljem in preganjalcem. A ne boste mogli uiti Kristusu, ki je najbolj ljubezniv vseh tiranov, najvztrajnejši vseh preganjalcev. Ali ne vidite, koliko stvari nas danes družijo? Vi žalujete vse dni ob zidu, ki že dva tisoč let nima več Najsvetejšega ne Skrinje zaveze; ne daleč od vas žalujejo tudi kristjani in jokajo nad praznim grobom, jokajo od sramu, ker tam niti kamni niso njihovi. Mislim, da bi se vam pri vašem joku ob zidu žalovanja lahko pridružili kristjani in jokali z vami nad usodo Tempła, in vi bi lahko prišli jokati na božji grob in se veselili nato Vstajenja.

Kaj vas tako oddaljuje od nas? Pridite v naše cerkve in slišali boste svoje psalme, slišali boste, kako veselo pojemo z vašimi lastnimi izrazi alelujo in hore. Poglejte v naše koledarje in videli boste, da mi častimo kot svetnike vaše največje patriarhe, kralje in preroke.

Vaši očetje so hoteli Kristusovo smrt; a so bili tudi priče njegovega vstajenja. Onih petsto prič, ki jih omenja sveti Pavel, saj so bili vsi Judje. Kakšno prekletstvo vas torej loči od nas? Ali nima Talmud zapovedi ljubezni in dobrote, vredne evangelija? Ali ni toliko vaših, od Pavla iz Tarza pa vse do velikega rabina v Rimu, priznalo v Kristusu Sina Božjega?

Vi ste danes bolj kot kedaj preganjani in zatirani. A kdo vas preganja? Gotovo ne kristjani, temveč nasprotniki krščanstva. Nasprotno so kristjani vaši sotrpini v krutem navalu sodobnega brezboštva. Zakaj se nam torej ne pridružite v skupnosti mučeništva? Vaše nenehno romanje po svetu je vaša nesreča, a je v njem istočasno vsa vaša veličina. To romanje dokazuje, da vaš nemirni duh išče brez prestanka edino pravo domovino, ki je pa še niste našli. In kdo vam zagotavlja, da prava domovina vaša ni Kristusova Cerkev?

Vi ste izgubili prvorojenstvo, a ga boste spet dobili, ako postanete člani Kristusove družine. Loči nas križ; ko ga boste objeli in poljubili, Golgota ne bo več naš mejnik, ampak vrh, kjer se bomo znašli.

„V krščanstvu boste našli le sadove vaših tisočletnih naporov.“

Svoj misijonski zagon pokaže Papini pred vsem v pismu poganom, ali bolje nekrščanskim narodom.

Tri četrtine človeštva, pravi, še ne pozna Kristusa. Čeprav se že trudimo vse od prvih Binkošti naprej, vendar smo še v veliki manjšini. Milijoni denarja se žrtvujejo za misijone, in kljub temu zlasti v Aziji spreobrnjenjci ne dosegajo niti enega samega procenta. Po stoletnih naporih in solzah nam ta neznamni uspeh povzroča le žalost in sramoto. Odtrgali smo le nekaj lističev v tem ogromnem pragozdu; na stotine milijonov budistov, bramancev, muslimanov in malikovalcev ne pozna Kristusa. Ne morem razumeti našo brezbriznost sprito teh žalostnih dejstev. Saj ne obtožujem vas, ki živite brez Kristusa. Niste vi pravi krivci. Če

še niste z nami, je križda pred vsem naša; če še živite v temi, je to dokaz, da vam mi še nismo znali pokazati sonca svetlobe in resnice.

Najprej je tega kriva naša razdeljenost. Kaj namreč utegnete misliti o veri, ki jo je ustanovil en sam Bog, ji dal eno samo sveto knjigo, jo izročil enemu samemu pastirju, ki se je pa polagoma razbila na stotine cerkva in ločin! Ali ni opravičljiv vaš ironičen nasmeh, ko slišite krščanske misijonarje, kako vam razlagajo različne, med sabo si nasprotujoče nauke v imenu istega razodetja in istega Boga?

Kriva je tudi naša kričeča nezvestoba tistim zapovedim, ki vam jih mi sami oznanjamo. Krščanstvo je vera ljubezni, kristjani pa znajo le sovražiti; krščanstvo je vera odpovedi, in kristjani so ravno tako pohlepni kot nekristjani; krščanstvo je vera poduhovljenosti, in kristjani so danes pogreznjeni v strast uživanja zemeljskih dobrin. Krščanstvo zatrjuje, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, in narodi, ki se nazivajo krščanske, se že nekaj stoletij bore za gospodstvo nad celim svetom, in to z metodami, ki so v kričecem nasprotstvu z evangelijem.

Poleg tega zagrešamo še neko drugo, usodno napako: oznanjamo vam krščanstvo kot nekaj absolutno našega, ko vendar to ni res, ko ste vendar vi sami ogromno sodelovali in pripravljali tla za krščanstvo, z vašo znanostjo, z vašo starodavno kulturo, z vašimi teološkimi sistemi, z vašimi moralnimi nauki, z vašo mistiko in askezo. V krščanstvu boste našli le sadove vaših tisočletnih naporov. Vsa zgodovina pred Kristusom je neprestano sovpadanje različnih luči, ki se pretapljajo v učlovečeno božje Sonce. Morate postati kristjani, saj je krščanstvo tudi vaše delo.

Odkrito sem priznal naše grehe; ali se vam ne zdi, da bi morali priznati tudi vi svoje, predvsem to, da niste nikoli temeljito proučili krščanstva? Če bi to storili, bi že davno bili vsi bratje Kristusovi in sodeležniki njegove dediščine.

BREZBOŽNIKOM

„Kljub vsemu vam bom govoril.“

Kolikor bolj je prizanesljiv s pogani, toliko bolj je Papini strog z brezbožniki. Brezbožniki ste, to je brez Boga, in zato najrevnejši vseh ljudi. Bahate se, da ste ubili Boga, zato ste najbolj nesramni vseh zločincev. A kljub temu se obračam do vas, kajti tako mi ukazuje moj Bog, ki se je učlovečil in trpel za vse ljudi in prišel iskat ne pravičnih, temveč grešnike.

Ne mislim vam pisati teološke razprave; umski razlogi ne pomenijo nič, kadar manjka božja milost. Če ne najdete v evangeliju božje prisotnosti in jasno sled resnice, potem vam vsa naša apologetika nič ne pomaga.

Kar pa hočem od vas, je to: izprašajte si vest. Vi obtožujete kristjane, da verujejo v Boga iz neplemenitih in smešnih razlogov. Zato vam bom naštel skrivne razloge vašega brezboštva, ker jih sami morda dobro ne poznate.

Prvi razlog je vaš strah, da bi vam vera v Boga odvzela svobodo do greha. Vi dobro veste, da je človek brez Boga tat, ubijalec, prešuštnik, in vse to hočete biti vi; zato hočete Boga izločiti, ubiti; zato je evangelij za vas le fantazija zapeljanega sanjača; dekalog izum duhovniške kaste; Kristus ni Bog. Boga ni; resnice ni, vse je dovoljeno.

Drugi razlog, ki vas žene v brezboštvo, je vaše nenasitljivo sovraštvo. Kristus nas je učil ljubezen, in to je ena izmed temeljnih točk njegovega nauka.

Vi ste sinovi sovraštva, in da bi se opravičili, hočete ubiti Kristusa, ubiti Boga. Druga Kristusova smrt bi vam dala polno pravico do sovraštva.

Ne izgovarjajte se na račun naše šibkosti, naših zmot in naših grehov. To je samo izgovor, a ne opravičilo. Vaše brezboštvo se je rodilo iz mnogovrstnosti napuha. In to je tretji razlog vašega odpada. Ko pravim napuh, mislim predvsem na razumsko ošabnost. Vaš napuh je tako velik, da ne more prenesti misli na Boga Stvarnika; učite večnost mrtve materije, a se pohujšujete nad idejo večnosti živega, netvarnega bitja.

A ta napuh ima še globlji vzrok: satansko zavist. In to je najgloblji, prav demonski razlog vašega bogotajstva. Podlegli ste isti skušnjavi kot Adam v raju in Lucifer v nebesih: zavisti do Boga. Hočete zavzeti njegovo mesto, postati bogovi, vsevedni in vsemogočni. To je najgloblja korenina vašega brezboštva: obsedeni ste od strasti, da bi zamenjali Boga in sami zasedli njegov prestol.

Padli ste najgloblje, kar more pasti človeško bitje, zato pravim, da ste najrevnejši vseh ljudi, in zato tudi najpotrebnejši božjega usmiljenja.

Hočete doseči svobodo, sproščenost od vseh božjih vezi, in glejte, padate v najsramotnejše suženjstvo, ki vam ga nalagajo ljudje. Logično: če hočete biti zverine, potrebujete krotilcev, biričev, drakonskih zakonov. Ali ne razumete, da so svobodni, v resnici svobodni le božji sinovi? Ubiti hočete Boga, in Bog je izvor in čuvaj svobode. Če se opogumite in se mu podvržete, boste videli, kako izginjajo biriči, ki jih tako težko prenašate, in ki jih je priklicalo le vaše brezboštvo.

Hočete postati bogovi, in ste pozabili, da nam je Bog to sam zajamčil, a na drugačen način. Človek bo lahko postal Bogu enak, a ne v sovraštvu proti njemu, temveč v tesni zvezi z njim, ne kot njegov tekmeč, temveč kot njegov pokorni sin.

Ne boste mogli živeti brez Boga; že zdaj obožujete nekaj: nekateri znanost, drugi človeštvo, tretji stranko, spet drugi diktatorja, itd. A ta božanstva so le prazni fetišji.

Iščete Boga, ne da bi se sami zavedali tega; iščete ga po zmotnih poteh, in bolj kot slabi kristjani pričate o njem v svojem sovraštvu. Ne morete se mu izogniti, kajti on je v vas in okrog vas: ali ga boste priznali, ali pa boste propadli, ne da bi kaj dosegli, ne tukaj ne tam.

* * *

To so nekatere misli iz Papinijevih „misijonskih“ pisem.

Treba bi bilo celotnega teksta, da bi dojali vso ostrino Papinijevega duha. Brez dvoma pa je pisatelj ne samo poedinec, ki se v svojem delu po milosti božji in po lastnem sodelovanju dviga kot prerok nad ostale, temveč je tudi izraz časa in duha, ki oživlja sodobnost. V tem oziru gotovo živimo na zgodovinski prelomnici: človeški predsodki, nakopičeni tekom zgodovine, padajo v prah; nebitvene stvari se izločajo v korist bistvenim. Obeta se nam nova doba. V največji sili je božja pomoč najbližja, in ravno ta božja pomoč bo storila, da se bo katoliški svet razgibal, da bo vstal iz omotice in nedelavnosti, iz polovičarstva in uradnega krščanstva.

Da bodo bralci „Katoliških misijonov“ čimbolj razumeli duha sodobnega katolicizma in časovnih potreb, bomo v kratkem začeli prinašati prevod vsaj teh štirih, gori kratko označenih Papinijevih pisem.

MARIJA IN MISIJONI

DR. IGNACIJ LENČEK, Buenos Aires

Marijino leto naj bi poživilo in poglobilo našo pobožnost do Marije. Bolj in globlje naj bi spoznali njeno vlogo v našem osebnem življenju in v življenju Cerkve. Le takšno spoznanje bo zanesljiva in trdna podlaga pravilnega razmerja do Marije, ki bo tako slonelo na resnici iz vere, ne pa le na nekem medlem čustvovanju ali na menljivem notranjem razpoloženju.

Poskusimo nakazati nekaj misli, ki nam odkrivajo zvezo med Marijo in misijoni, Marijino vlogo pri misijonskem delu Cerkve, da bo tudi v našem misijonskem delu Marija zadobila mesto, ki ji gre.

1.

Poseči moramo nekoliko globlje, v bistvo misijonskega dela.

Ko Cerkev pošlje misijonarje na delo, jim govori Jezusove besede: „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem“ (Jan 20, 21). Cerkvena oblast, ki pošilja, govori v Jezusovem imenu, in misijonarji, ki jih pošilja, so nasledniki Jezusovih učencev. Tako je to „pošiljanje“ Cerkve podoba Jezusovega pošiljanja apostolov: „Jaz vas pošljem“. Jezusovo „pošiljanje“ pa je spet podoba prvotnega „pošiljanja“ v naročju sv. Trojice same: „Kakor je Oče mene poslal“. Prihod druge Božje Osebe na Bogu odtujeno zemljo, ki ga je Kristus sam nazval „missio“, misijon, je potakem prvotni in končni vzor vsakega misijonskega poslanstva.

Misijonsko delo se je torej prvotno začelo, ko je „Bog poslal svojega Sina, rojenega iz žene“ (Gal 4, 4), da ne bi bili več sužnji, ampak sinovi, ako pa sinovi, tudi dediči po Bogu (Gal 4, 7). Za to misijonsko poslanstvo je Sin Božji sprejel nase podobo, naravo tistih, h katerim je bil poslan: podobno človeka. „Dasi je bil namreč v božji podobi...“, je podoba hlapca vzel nase in postal sličen

ljudem“ (Fil 2, 7). Tu se je izvršila prva, najgloblja, človeškemu pojmovanju nedoumljiva „misijonska akomodacija“. V tem pa je nakazano, naj se tudi današnji misijonarji „prilagodijo“ podobi, tj. naravi in življenju ljudi, h katerim so poslani. „Vsem sem postal vse, da bi jih vsakako nekaj rešil,“ je dejal v tem smislu sv. Pavel (1 Kor 9, 22).

Kristus se je učlovečil kot ud judovskega naroda, kot Jud. A prišel je na svet za vse ljudi. To njegovo učlovečenje je bilo zato treba nekako dopolniti, raztegniti tudi na druge narode. To se je zgodilo, ko je Kristus poslal svoje apostole in učence v svet. Ti naj bi človeštvo individualnega Kristusa razširili, raztegnili v mističnega Kristusa, t. j. v Kristusa, čigar učlovečenje naj bi se dopnilo tudi v podobi drugih narodov in ras. To delo nadaljujejo misijonarji med vsemi narodi: Kristus se mistično in milostno, a resnično, rojeva, učlovečuje med vsemi narodi. Pri tem nadaljevanju in nekakem dopolnjevanju Jezusovega učlovečenja pa sodeluje Marija, kakor je sodelovala pri prvem učlovečenju Sinu Božjemu. „Bog je poslal Sina, rojenega iz žene“ (Gal 4, 4). V tem je Marijina misijonska funkcija.

2.

Kakor je Marija sodelovala pri prvem misijonskem prihodu in delu Jezusovem, podobno sodeluje tudi danes pri delu misijonarjev.

Zato se ozrimo kratko na Marijino sodelovanje z Jezusom.

Bog je poslal svojega Sina na svet k ljudem, a ne da bi med njimi ostal, marveč, da bi se vrnil k Očetu — z ljudmi. V oznanjevanju svojega nauka je budil hrepenenje po božji domovini, in z daritvijo na križu nam je odprl pot nazaj, k Bogu.

Odrešilna pot Sinu božjega je torej dvojna: od Očeta k nam, in od nas ter z nami nazaj k Očetu, v milostni zvezi z njim. Obojna pot je obenem klic človeštvu, poziv ljudem.

Sv. Joahim in Ana izročita Marijo v službo templju (Bizantinsko-benečanska umetnost, Narodni muzej starih umetnosti v Rimu)

Rezljan Marijin oltarček (15. stol.)

Najprej je treba Sinu božjega sprejeti, ko prihaja od Očeta. Ko spregovori človeštvo svoj „da“, se mora zavedati, da pomeni ta „da“ ne le sprejem, marveč tudi pot z Njim nazaj k Očetu.

In kakor je sv. Trojica poslala v Sinu Božjem nekako svojega zastopnika človeštvu, tako je našel Sin Božji v Mariji zastopnico vsega človeštva, ko je ta spregovorila svoj „da“, svoj: „Glej, dekla sem Gospodova.“ Ta njen pristanek je bil tudi pristanek za pot k Očetu. Ko je Kristus to pot nazaj nastopil ob svoji daritvi na križu in se razgledoval, ali je človeštvo pripravljeno z njim sodelovati in privzeti tako sadove njegove daritve, tedaj je stala Marija pod križem kot zastopnica človeštva in Jezusovo daritev Očetu sprejela v svoje srce. Ko je Marija spregovorila svoj „da“ ob prihodu Sinu Božjega na svet, je bil ta „rojen iz Marije Device“; in ko je stala v notranjosti povezanosti z Njim pod križem, je po-

stala Jezusova daritev „iz Marije Device“, v osnovi, soderitev človeštva. Tako je bila Marija prvi človek, ki je sprejel v celoti misijonsko poslanstvo Kristusu. Bila je tudi zastopnica človeštva, človeškega rodu, ki naj Kristusa sprejme, z njim daruje in se z njim vrne k Očetu. Tako je na poseben način povezana s tistimi, ki po vsem svetu objavljajo božji poziv, naj vsi sprejmejo Kristusa in se po njem zveličajo, z njim vrnejo k Očetu. Z misijonarji.

3.

Iz tega sklepamo na zvezo Marije z misijoni. Kakor je bil Jezus poslan od Očeta, tako pošilja Kristus misijonarja. Na božji poziv je odgovorila Marija svoj „da“, in misijonar naj budi v poganih prav ta „Marijin „da“. Ob srečanju Kristusovega namestnika s tem marijanskim odgovorom se rodi Kristus v dušah poganov. In ko misijonar obnavlja daritev na križu v daritvi sv. maše, naj bi bili prisotni soderovalci, po vzoru Marije pod križem. Tako prihaja in odrešuje tudi danes Kristus človeštvo po Mariji Devici: podoba Jezusa Kristusa se rojeva v poganih „iz Marije Device“. Ko sprejmejo božji poziv, se zgodi, kakor Mariji: „Moč Najvišjega te bo obsenčila“ (Lk 1, 35). Moč milosti, ki „učloveči“ podobo Jezusovo v duši.

Kristus se tako na novo rojeva le tam, kjer najde misijonar Marijino pripravljenost v dušah poganov. Z drugo besedo: kjer najde Marijo. Odkriti jo mora, če se morda skriva pod tujimi potezami tujih ljudi. Vsekakor pa mora buditi Marijino podobo v njihovih sreih: njeno pripravljenost sprejeti Kristusa, žrtvovati z njim, iti z njim k Očetu.

Odkar je Marija sodelovala pri misijonskem delu prvega misijonarja, so misijoni, nadaljevanje tega dela, njena srčna zadeva. Tudi danes sodeluje z misijonarji s svojo priprošnjo in s sredništvom vseh milosti.

Misijonar gleda zato v Mariji svojo prvo sodelavko in pomočnico v Mariji. Tako tudi vsi misijonski sodelavci.

INDIJO ŽEJA

Napisal o. JOŽE CUKALE S. J., Kal-kuta, Indija

Vodi me od zmote k resnici.
Pelji me iz teme k svetlobi.
Dvigni me iz smrti v življenje
brez konca...

(Staroindijska molitev iz knjige
„Upanishad“)

Namen tega sestavka je lahko uga-niti že iz naslova. V velikem loku se bo ognil misijonskih postaj in za hip bo po-zabil na razgibanost krščanstva v In-diji in pričel pripovedovati o duhovnem bogastvu in veličini stare Indije. Stvar-nik jo je namreč tako bogato obdaril z naravnimi darovi duha in srca, da bi bilo škoda molčati o tem, zlasti ker imajo nauki in moralna kultura mnogih indij-skih modrijanov po načrtu božje Previd-nosti velik pomen pri pokristjanjevanju Indije.

Podajmo se v tritisoč let staro džun-glo indijske kulture in našli bomo veliko biserov in zlata duhovne vsebine. Seveda jo dušijo žal premnoge zmote, kakor du-šijo in morijo divje gozdne lijanke zdravo rast visokih dreves indijskih gozdov, a kljub temu poženejo visoko proti nebu in daleč naokrog razkazujejo svojo le-poto. Kar je tukaj opisano, je nekak abe-cednik, ki ga mora znati na pamet vsak misijonar, a bo gotovo marsikomu, ki bere „Katoliške misijone“ odkril marsi-kaj novega. Predvsem pa bo Indija sto-pila spet nekoliko bliže nas in začutili bomo utrip indijske duše in njeno tisoč-letno žejo po Bogu in še globlje bomo razumeli naš skupni misijonski poklic, kako na najučinkovitejši način vcepiti božjo mladiko krščanstva na to divjo, a zdravo pogansko mladiko, da požene ob svojem času sladke plodove krščanstva.

Mislim, da ob pogledu na staro in novo Indijo, (ki je v svojem zahodnem delu zibelka Evrope) še posebej lahko rečemo s Tertulijanom, da je človeška

duša po naravi krščanska. Indija je namreč bolj religiozno usmerjena, kot je bil stari Egipt in mnogo bolj kot je bila stara Grčija. Kamorkoli se ozre oko ali karkoli uho dojame in roka dotiplje, po-vsod zadenemo na verske prvine. Kul-tura, umetnost, literatura skupaj s pri-zori iz vsakdanjega življenja so sad ver-skega mišljenja in življenja. Edina po-slopja, ki so se ohranila iz starodavnosti, so templji! S stebrov in s sten, s kipov in slik odsevajo verski motivi, ki ponekod razodevajo čistost prarazodetja in se šele v poznejših dobah prično mešati s po-gansko mitologijo. Tukaj ni nič izključno profanega. Rekli bi zares upravičeno; Indijo žeja po živem Bogu! Tudi način življenja in mišljenja današnje Indije se ni mnogo izpremenil v teku časov. Kljub revščini in zablodam, lažem in vražam čarovnikov in fakirjev, ki uganjajo svoj hokus-pokus ter kradejo Bogu čas, lju-dem pa denar, je ostalo jedro narodovo zdravo, družinsko življenje pa na sploš-no moralno nedotaknjeno!!!

INDIJSKI OLIMP, KASTE IN BRAMINI

Nekaj tisoč let je poteklo, odkar so se razlezla z iranskih višav plemena po vsej zemlji. Vodilne plasti arijskih plemen so si utrdile pot na zapad, dočim se je del njih pomaknil proti vzhodu in obstal v rodovitnem Petorečju Indusa (Punjab). Njih moralni, verski in ob-redni zakoni so se ohranili v „svetih knji-gah Veda“, po katerih to dobo imenujejo **vedično** in sega približno v prvo tisoč-letje pred prihodom učlovečene Besede božje. Kakor so imeli Grki svojega Zevsa na Olimpu, germanska plemena svojo Valhalo ter slovanska svojega Svaruna in Svetovita, tako je bil prvo in dolgo časa edino najvišje Bitje indijskih rodov — Veda ali Varuna, ki varuje vesoljni red in nosi v Zent-Avesti ime Ahura Mazdan. Žal, le prekmalu ga je domi-šljija obdala z duhovi, ki so si privzeli vse človeške slabosti in postali pred-met bogočastja.

Kakih dvesto let kasneje se Varuna

prične imenovati **Brahma**. Tukaj srečamo že dvoje razredov ali kast, ki so ločili ljudstva med seboj: visoko kasto in nižjo kasto. Med visoko kasto spadajo svečeniki = žreci, katerim sledijo kralji in bojevniki. Med nižjo kasto pa se zgrnejo ostali, kjer dobé prvo mesto trgovci in bogataši. V času, ki hiti mimo nas, to je nekako Mojzesov čas, že pričenjajo tisočeri bogovi, ki so dobili svoje mesto na Olimpu kot narodni heroji, izgubljeni na igralni deski. Vse bolj važni in vplivni postajajo bramini — svečeniki **Brahma**. Ti so si nekako podvrgli božanske sile in jih osredotočili v svojih lastnih rokah. Na ta način so bili bogovi „prisiljeni“ podvreči se željam darovalca. Bogovi so postali zgolj imena, ki imajo sicer mogočen vpliv (odtod pričetek magije in obredne knjige „**Rita**“!), a možgani vsega prekonaravnega vzrokovanja so bramini, ki urejujejo in vodijo usodo posameznika in celokupnosti. Odtod njih velikanski pliv do današnjih dni. Naj navedemo le dva zgleda iz bengalskega misijonskega področja. Prijatelj Biswanath iz našega kolegija, Hindu iz visoke kaste, je prišel k meni in mi povedal ves srečen novico, da je prišel po dveletni borbi s samim seboj do zaključka, da je Kristus edini resnični Bog in da hoče postati kristjan. Krščen je bil za božič na ime Frančiška Asiškega. „Ti dnevi v Kalkuti so bili najsrečnejši dnevi mojega življenja. Jaz sem človek, ki se je znova rodil,“ mi je tedaj zaupal. Starši na začetku niso nasprotovali. A danes bije ta fant gigantski boj z vsemi sorodniki, s sestrami in z očetom, ki je advokat. Kadar se prikaže domov, sledijo vsak njegov korak, zlasti pa ob nedeljah. Sprejeti krščanstvo, pomeni v braminskih kastah. izneveriti se tisočletnim tradicijam bengalske Indije, izdati narod, bratiti se z večerajšnjimi izžemalci, pričemer enačijo Angleže s krščanstvom. Ali pa vzemimo drugi primer našega sluga Lokhonata, ki pripada kasti „sundra“. Umrla mu je žena, pa se je naravno začel ozirati za drugo. Imel pa je smolo, da se je zagledal v dekle, ki je bila izven kaste, in se oženil z njo. A njegovi to-

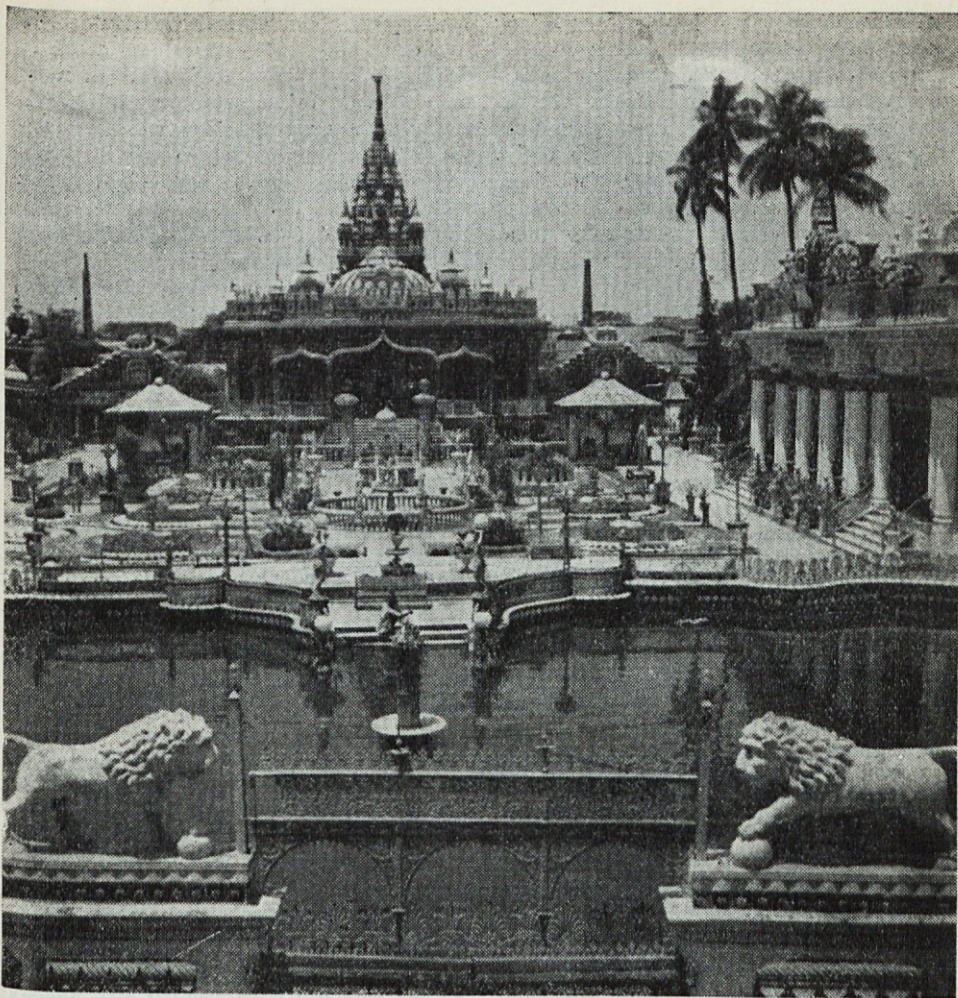
variši-pometachi so se takoj odločili, da ga izločijo iz svoje sredé. Odkar je postal „nečist“, nihče ne sme jesti z njim, niti govoriti z njim; skratka vse zveze z njim so se nenadoma pretrgale. Tovarishi so prepričani, da so z izobčenjem storili veliko bogoljubno delo...

Na kratko bi lahko rekli, da je kasta nekaj podedovanega; tako bo sin „sundra“ vedno ostal služabnik, sin bramince vedno braminec, sin parijca (človek izven kaste) vedno parijec. Eden kakor drugi se morata čuvati, da se ne poročita izven kaste in da ne jemljeta jedi, ki jo je pripravil človek izven njunih razredov. Pri tem je obred nekaj bistvenega: 8—9 letnemu bramincu obrijejo glavo, pustivši mu samo majhen repček na temenu; izročijo mu slovesno beli „sveti“ trak, ki si ga nadene preko leve rame pod desno pazduho in tako prejme „drugo rojstvo — **dvija**“ in postane pravi hindu. V „svetih knjigah“ se namreč poroča, da so kaste in bramini božjega izvora, izhajajo iz prvega človeka „**Purusa**“. Bramini izhajajo naravnost iz njegove glave, vojaška kasta iz njegovih prsi, trgovci iz trebuh, služabniki pa iz njegovih nog. Če ti zadnji zvesto služijo svojim višjim, bodo sprejeti po smrti v višje kaste, ali pa bodo morali trpeti na drugem svetu kazni „**Karme**“.

HINDUIZEM

Zdaj šele moremo malo bolje razumeti to skrivnostno sfigo, ki vstaja pred nami. O hinduizmu večkrat beremo, da je brezkrven, neaktiven itd. A kako je to, da je v teku časa vsrkal vase toliko religij in se danes uspešno ustavlja mohamedanstvu in celo krščanstvu? Nima ustanovitelja, kot ga imajo druge vere, niti nima dogem in organizacije v našem krščanskem smislu. A ima tri jedra, iz katerih ta divja in neukročena rast poganja in kaže le malo znakov hiranja:

1. **Dharma**, t. j. socialni, нравni in verski zakon, ki uravnava družabno življenje od rojstva pa do smrti, deleč lju-

Umetniško najznamenitejši in najbogatejši hindu tempelj v Indiji, Kalkuta

di v kaste in izven kast, ki razdeljuje pravice in dolžnosti in izključuje iz svoje srede vsakega, ki se pregreši proti Dharmi.

2. Drugo jedro je **braminec**. Najsibo še tak neznabožec, ostane vedno na površju in v časti, nekak nadčlovek, v zvezi z božanstvom.

3. **Veda** je tretja bistvena stvar in po-

meni „svete knjige“, ki jih razen peščice izurjenih učenjakov „panditov“ nihče več brati ne zna, ker so pisane v „sanskritskem“ jeziku in pomenijo Indijcu neke vrste biblijo. Tam se vrstijo božanstvo za božanstvom, najprej edino in najvišje: Brahma — Indra — Varuna, potem bolj in bolj udomačena, kot so Višnu, Krišna, Šiva, Ganeš, Kali, Devi-Durga s pripadajočim kultom. Tam stoji

tudi strašna beseda **Karma**, t. j. pisana usoda duš po smrti, preseljevanje in očiščevanje za grehe; revščina kakor bogastvo in bolezen, sreča in nesreča, vse je sad ponovnih učlovečenj, ki so posledica kake krivde in greha iz prejšnjih učlovečenj. Zato danes kot pred tisoč leti sežigajo trupla na Gangesovih obalah in pepel stresajo po reki, da se tako duša opere v „sveti“ vodi in reši zloglasne **Karme**.

V teh knjigah so tudi obredi za množične praznike natančneje določeni. Tukaj je tudi prepoved ubijanja živali, predvsem pa ubijanja in uživanja kravjega mesa. Krava pomeni Hindujcu sveto žival in zato je ta prepoved bolj nepreklicna kot je prepoved ubijanja kač, slona, opic itd. Magija kaže svojo moč v rabi skrivnostnih formul „mantra“, ki jih zna učinkovito izgovarjati le „guru“ — veroučitelj!

VERSKO ŽIVLJENJE DRUŽINE

A bolj kakor učeno razpravljanje o hinduizmu nas zanima, kaj se godi v preprostih domovih hindujca. Dočim ima braminski svečenik svojo važno vlogo pri večjih slavnostih, se mnogovrstne dnevne daritve vršijo po domovih. Ako so Grki pognali svoje bogove in heroje visoko na Olimp in se je starogermanski Wotan obdal v svojimi v skrivnostno Valhalo, so Indijci še bolj kot poganski Slovani ohranili „stik“ s svojimi bogovi. Izražajo bogočastje s tisoči daritvami, ki se vrste od jutra do noči. Gospodar vzdržuje v nekakšni pečici daritveni plamen. Ob večerih nasuje kadila in pokadi prostore, da prežene hude duhove, pa tudi slab duh in komarje zraven. Pri tem šepetajo molitve. Vrstijo se darovanja jedil raznim duhovom, pa tudi prednikom na čast, ki morajo biti postreženi. Posebne molitve iz „obrednika“ se molijo ob jutru in zvečer, ob polni luni in ob mlažu, dalje pri obredu, ki naj zagotovi srečno rojstvo otrokovo, ko otrok dobi prvi zob, oziroma ko ugrizne prvokrat v riž, ko dečko prvokrat sprejme „posve-

čeni trak“, ob obletnicah rojstva itd. V jutrih na vse zgodaj srečujemo dečke in deklice s košaricami cvetja, ki ga nabirajo po vrtovih za svojo jutranjo daritev. Kjer v družini ni več malih nedolžnih otrok, smejo iti na jutranjo biro tudi „odrasli“, a se morajo poprej okopati in v sveže perilo obleči, da sicer ne razžalijo bogov. V mis. okrožnici Pija XII. „*Evangelii Praecones*“, ki je izhajala v lepi prestavi in razlagi lazarista g. Wolbanka, beremo, da katoliška Cerkev ne prezira in ne odklanja poganskih nauk, marveč jih raje očiščene vsake zmote in navlake s krščansko modrostjo izpopolni. Cerkev ni zatrla, marveč na nek način posvetila posebne običaje in tradicionalne ustanove narodov; in celo njihovi prazniki so bili smiselno in oblikovno spremenjeni in uvedeni za praznovanje spomina mučencev in sv. skrivnosti. Tako Evangelij samo ohranja, kar imajo različni narodi, ki so se ga oklenili, dobrega, poštenega in lepega (Očetova beseda, K. W. C. M., Kat. m. september 1953). In Indija ima v svojih starih izročilih mnogo zdravega, dobrega, poštenega in lepega. Kadar bo misijonarjem uspelo popolnoma se prilagoditi in kadar jim bo uspelo bolje asimilirati zunanje oblike krščanskega življenja in bogočastja s kulturnim izročilom te dežele, bodo tudi uspehi lepši in hitrejši.

Kako religiozna miselnost preveva vsako plat socialnega življenja, naj pokaže tale zgodba. Pater rektor, prefekt in jaz smo bili povabljeni v hišo nekega Bengalca, ki ima sina na našem zavodu. Ima osem sinov, ki so nam vsi predvajali na domačem dvorišču telovadno predstavo. Ko smo stopili v shrambo za orodje, nas je najstarejši sin opozoril, naj sezujemo sandale. Mislili smo, da je to del neizogibnega družinskega izročila, pa ni bilo tako. Kasneje smo zagledali v kotu „svete kamne“ boga Šive. Akrobacije na drogu, bradlji in na vrveh, niso bile sicer nič posebnega, a bolj zanimivo je bilo to, da se je vsakdo tistih fantičev, preden se je lotil kakega orodja,

Fakir se je zakopal v zemljo do vratu; na čelu nosi znamenje boga Šive. Drugi poleg njega vpije za vbogajme; natresenih je na prtju nekaj novcev in prgišče riža

ustavil, sklenil roki in zmolil kratko molitvico. Spominjam se, da nam študentom ni nikoli padlo v glavo, da bi svoje misli obrnili k Bogu, kadar smo naskočili bradlje, drogeve, kroge in druge vrste orodij tam v zavodih sv. Stanislava ali pa v naših prosvetnih telovadnicah.

DOBA UPANIŠAD — PUŠČAVNIKI IN DRUGO

(Okoli 600 pr. Kr.)

Dočim so poganska verstva na zapadu kaj hitro pričela drčati v zaton razvratnosti in brezverstva, so Indijci ohranili nepretrgan stik z božanstvom, osebno pa globok smisel za žrtvovanje in samoopoved; zdi se kot da božja Previdnost s posebno skrbjo čuje nad Indijo in

jo tako pripravlja za veliko uro, ko bo sprejela blagovest odrešenja. Duh samoopovedi je bil posebno razvit med hermiti — indijskimi „puščavniki“, ki so v 7. stol. pred Kr. pričeli delati veliko konkurenco braminom, ki so veljali za postavne svečenike vse dotlej.

Kaj je hermite gnalo v gozdove delat pokoro? — Bolj kakor drugi ljudje so čutili, da so odvisni od božanstva, in ugotovili, da leži nad njimi krivda nekega velikega greha. Iz strahu pred smrtjo in še bolj iz strahu pred grozno Karmo, ki so ji hoteli ubežati, so začeli z odpovedjo in molitvami. Tožili so, da Brahma je lahko srečen sam v sebi, a kaj bo z dušo, ki je obtežena z grehi in zločini. Na vsak način je treba doseči „mokšo“ — odrešenje. In tedaj je završalo iz gozdov in teorija o „razsvetljenju“ je prišla

celo do dvorov maharadž, kjer so pričeli razpravljati, da se človeškemu duhu ni treba dvigati k Brahmi, saj je človek eno z njim! Tukaj pa je obsežena vsa tragika doslej tako plemenitega strem-ljenja stare Indije po Bogu. Indija je pričela v globokih požirkih piti kalno vodo bogoslovja prevzetnosti in pričela na vsa ušesa poslušati staro zapeljivo kačo: „Eritis sicut dii — boste kakor bogovi“. Uradni hinduizem pa je tudi tega svojega nezakonskega otroka sprejel v svojo družino, ko je priznal nauk teh gozdovnikov in kasneje potujočih meni-hov — sonijasijev, a je pri tem izgubil mnogo svojega daritvenega elementa. To dejstvo pa je utrla pot stotinam sekt, iz katerih se današnji hinduizem sestoji. O vsem tem pišejo versko zgodovinske knjige Upaniśad.

EPIČNA DOBA HINDUIZMA ŠTEVILO BOGOV RASTE

Kakor ima stara Grčija svojo Ilijado in Odisejo, tako ima Indija svoji dve veliki epski pesnitvi: „Mahabharata“ in „Ramajana“. Prva popisuje junaška dela dveh Pandu-jevih sinov, druga pa obsega zgodbo o heroju Ramu, ki pomaga ljudem v borbi z zlimi duhovi, pa doživi nesrečo, da mu Rakoš odpelje ženo Sito, ki jo po srečno prestanih nevarnostih osvobodi opica „Honuman“, ki velja odle-telj za sveto žival.

Namen teh dveh pesnitev ima za nas pomen v toliko, ker so avtorji, ki jih je bilo več, hoteli z njima nauke in ideje svojih verskih sekt. Večkrat so bržkone kopirali Homerja. V debelih knjigah je obširna enciklopedija verske, moralne in

Jutranje obredno kopanje — „očiščevanje grehov“ v Gangesu, Kalkuta

Velike svečanosti ob „Jaganathi Serampore“. V sprevodu vozijo iz lepenke in lesa narejene „templje“. (Pozor! Tiskarski škrat je zamenjal besedilo k tema dvema klišejema.)

politične vsebine, katerih jedro tvori „Bhagavad Gita“, kateri sledi nekako ob Kristusovem rojstvu knjiga „Puranas“, ki je izveček omenjenih epskih pesnitev z mnogimi novotvorbami. Indijsko verstvo je zajadrlo v popolno temo mnogoboštva.

Na Olimpu se prikažejo poleg Brahma še Višnu in Šiva ter Rudra. Brahma je graditelj sveta in Višnu je kakor grški Apolon — bog ljubezni. Kar prva dva zgradita, podreta ostala dva. Višnu razodeva sebe kot najvišjega, kateremu so podrejeni trije — Trimurti. Nekateri racionalistični filozofi hočejo istovetiti Trimurti s krščansko resnico o sv. Trojici, kar pa je brez vsake podlage, ker so ta božanstva brez vsake osebnosti in so številčno štirje bogovi ali pa vsaj štiri imena istega boga.

Šiva dobi za ženo Kali, ki je kot dekle znana pod imenom Durga ali Devi. Praznovanja Durge se veseli vsa Indija, ker traja ves mesec, posebno pa se ga veselé uradniki in študentje, ker imajo tedaj cel mesec počitnic. Kali ubije svojega moža Šivo in je zato na slikah in kipih prikazana, kako pleše svoj bestialen ples nad truplom umorjenega soproga. Je divja maščevalka, najhujša boginja Indije, pa tudi najbolj oboževana posebno v Bengaliji. Kali-gat, v srecu Kalkute je vsak dan oblit s krvjo kozlov, zaklanih njej v čast. Bengalke nosijo njeno ime, palače in uborne hiše njeno sliko. V preteklosti so padale njej v čast tudi človeške žrtve, izbrane iz posebne v to določene kaste; danes teh zločinskih daritev ni več. Danes ta malik izgublja svoj divji značaj in je za preprostega

človeka bolj Kali-Ma, t. j. Mati. Upodobljena je prav čudno. Barve je črne ali sive, v šesterih rokah drži nože in se z iztegnjenim jezikom krohoče mimoidočim v lice. Častijo jo zato, ker se je boje, pa tudi zato, ker ima nekaj bolj človeških potez.

Krišna je lepi bog, prikazan kot pastir, ki igra na flavto, ko pase ovce. V Mahabharati je junak, ki pomaga Panduju do zmage, postane duh gozda in v Bhagavah-giti spleza na raven pravih bogov. Pozneje dobi v dar ženo Rado. Vendar kakor o mnogih tudi o tem „lepem bogu“ velja zapisati: nihil humanum a me alienum puto...

Šasti je boginja plodovitosti, h kateri se zatekajo žene za rodovitnost. Pri tem ima tudi češčenje šivinega bika precej čudno vlogo, katerega pomen skrivajo pred nedoraslo mladino in imajo prav, je namreč zelo malo vzpodbudno. Bolj važni bogovi so še Sarasvati, neke vrste Artemida ali boginja umetnosti, Ganes in Jaganath. In potem se vrstijo krave, kobre, krokodili, sloni, gozdni in poljski duhovi, tako da število malikov raste v tisoče. Legende in pravljice so hrana poganske pobožnosti. Črna in bela magija raste na vsakem vogalu in vraže prekrivajo preproste ljudske plasti kakor mah polja. A kakor ima poganstvo povsod tudi kaj dobrega, je treba omeniti, da je v Indiji družinsko življenje lepo ohranjeno in zlasti revni domovi so polni tihe družinske sreče, ker so blagoslovljeni z mnogimi otroki. To pomeni, da je Bog sredi Indije. Veliko je ležeče na nas, da ljubezen nebeškega Očeta razodene mo indijskemu srcu.

POLJA SO PRIPRAVLJENA ZA SETEV

V 9. stol. po Kristusu je znani ustanovitelj modernega hinduizma učil nekaj lepih nauk, ki jih je spravil v nekaj sistem. Bog je visoko, neizmerno visoko nad vsem, kar more človek dopovedati o njem. On je absolutno Bitje, neskončni Tisto, neskončni Kaj. Prav dobro je za-

del pojm o Bogu kot neomejenem Bitju, ki neskočno presega vse, kar človeški um zmore povedati o Njem; a se globoko moti v odnosih človeka do Boga, kjer zaide v panteizem. Med drugimi je imel velik vpliv na indijsko religiozno miselnost Kabir, ki je bil pod vplivom mohamedanstva. Ostro nasprotuje malikovanju, festivalom, sistemu kast in uči, da je Bog samo eden in ga moramo častiti s srcem.

Učeni jezuit p. Johanns, profesor na katoliškem vseučilišču v Kalkuti, ki je nesporna avtoriteta v vprašanju hinduizma, odkoder je v tem sestavku izposojenih mnogo, zlasti bolj učenih stvari, pravi, da se je med naravnimi religijami, ki iščejo resno poti k Bogu, hinduizem najviše dvignil med ostalimi pogani, ker se ni motil o naravi Boga, pač pa v odnosu sveta do Boga. Indijski modroslovni izrazi imajo dokaj skupnosti s krščansko filozofijo. Škoda, da te tako lepe težnje kvarijo ideje o „karmi“, o razliki med ljudmi, deleč jih v kaste; mitologija skvari, kar je ugotovilo prvotno indijsko verovanje o enem Bitju. Indijci imajo jasen pojm o prvotnem padcu človekovem in da je človekova sebičnost kriva zla na svetu. Zato smo lahko prepričani, da je velikodušna miselnost Indijcev začetek poti, na katere koncu jih čaka Odrašenik.

Naj bo h koncu omenjeno še tole zanimivo dejstvo. Lansko leto so v Kalkuti našli nič manj kot 1600 prostorov, kjer se je vršilo češčenje — pudža malika Durge. Ogromni tisočaki so se stekli v skupni fond za priprave (za muziko, za krašenje, za pojedine). Dočim je bilo še leta 1951 mogoče naštetih 2.600 malikovskih prostorov, jih bo letos komaj kakih 1.300. Otroci, ki se zgrinjajo v tisočih okoli teh prostorov, tako pišejo časopisi v Kalkuti, brenkajo na citre in udarjajo na bobne, a nekam otožno zro na bogove, ki se ob tako bučnih melodijah nočejo zbuditi v življenje. To dejstvo pa je obenem tudi tolažljivo, ker pomeni, da se Indija prebuja iz tisočlet-

Saraswati — boginja umetnosti

nega spanja, iz mraku in poganskih senc in se ozira okrog, da bi ji kdo podal rešilno roko in jo povedel k Njemu, ki je Pot, Resnica in Življenje, k Odrešeniku Kristusu.

Ko je nedolgo tega neka indijska dekle z univerze vprašala misijonarja, naj ji pove, zakaj je prišel v Indijo, je dobila precej diplomatski odgovor, da je njegov namen pomagati Indiji pri vzgoji, socialnem podvigu, na njeni poti do resnice. Pa mu je poganka odvrnila, da tega Indija pač tako ne potrebuje. „Mi želimo, da bi nam govorili naravnost o Kristusu, saj dobro vemo, da ste zato k nam prišli!“

Izobraženi hindu danes zapušča hinduizem in če ne najde poti h Kristusu, postane ateist. Mnogi med njimi še zagovarjajo hinduizem v nacionalističnem smislu, češ da so različne prireditve mno-

žic na čast bogovom le simboličnega pomena. A treba bi bilo le vprašati naše misijonarje, pa vam bi povedali, da je današnje verovanje mas — pravo malikovanje, ker si predstavljajo pod kipi in podobami prekonaravne sile, ki jih po božje častijo. A sami si ne morejo pomagati iz pogankega močvirja. Mi, ki smo prejeli brez našega lastnega zaslužnja dar sv. vere, jim moramo kazati pot k luči Kristusovega evangelija in temu dobremu ljudstvu utešiti žejo ob živi vodi, ki teče iz studencev Odrešenikovih.

PO MISIJONSKEM SVETU

NOVA BOLNIŠNICA

V mestu Nkuelfule, v španski Gvineji, je neko domačinsko združenje zgradilo bolnišnico s 50 posteljami in jo izročilo v skrb — katoliškim misijonarjem.

KITAJSKI PREGOVORI O BESEDAH

Piše JANEZ KOPAČ CM, Toronto

Zadnjič smo ugotovili, da Kitajci dajejo največji poudarek na srce in da je vsa njihova psihologija ter filozofija in celo etika zgrajena na pojmu srca. Zato se največ kitajskih pregovorov nanaša na človeško srce.

A ker že pregovor pravi: „Česar je polno srce, to rada usta govore,“ polagajo kitajski pregovori veliko važnost tudi na besede. Kitajci so po svoji naravi silno zgovorni. Sami so se označili, da so narod, ki veliko govori, pa malo stori. Med evropskimi narodi so jim najbolj podobni Italijani, ki so podobno klepetavi, prijazni, zviti, diplomatično preračunani, kakor Kitajci. A čeprav so Kitajci zelo zgovorni, se vendar ne bodo nikdar spozabili, da bi razkrili svoje srce in ne ohranili skrivnosti zase. K tej zadržanosti jih vzgajajo tudi kitajski pregovori, katerih se na pamet uče in jih tudi dejansko upoštevajo v vseh življenjskih prilikah.

Ker so kitajski modreci dobro uvideli, kako usodna bo lahko za Kitajce njihova prirojena nagnjenost h klepetavosti in nepremišljenemu govorjenju, so kitajskemu ljudstvu dali mnogo pregovorov o besedah. Hoteli so jih vzgojiti k pametnemu, modremu govorjenju in jim pokazati usodnost nepremišljenega govorjenja, usodnost ene same nepremišljeno izrečene besede. Tako so kitajski pregovori o besedah postali bogata duhovna zakladnica za modro govorjenje ne le za kitajsko ljudstvo, ampak za človeštvo sploh. Tudi Slovenci se bomo iz teh pregovorov naučili, kar nam bo nemalo koristilo pri naši samovzgoji glede govorjenja.

1. „Modrecu zadostuje le ena beseda, hitremu, dobremu konju le en udarec z bičem.“ (Glej kitajski stavek spodaj!)

Slovenščina mora rabiti več besed, da izrazi to misel, prav tako sedaj rabljeni, živi kitajski jezik. Zgoščeno se izražajo le klasični jeziki. Pregovor je razdeljen v dva dela; drugi del ponazoruje prvega zelo dobro. Kakor je dobremu, izvežbanemu konju treba le z bičem zamahniti enkrat, pa dobro teče, tako tudi modremu človeku le ena beseda zadostuje, da ve, kaj ima storiti.

Poglejmo še nekaj pregovor, ki govorijo o važnosti ene same besede.

2. „Zadostuje ena sama beseda, da se pokaže naša modrost, pa tudi ena sama beseda, da se razkrije naša norost.“

Seveda se po kitajsko pregovor veliko bolj krepko izrazi; prevod šepa z bomo rimo; a pomen pregovora je točno zadet.

3. „Ena sama napačna beseda more imeti zle posledice za celo naše življenje.“

V kitajščini pove ta pregovor to misel v rimani obliki, z močnim poudarkom zle posledice ene same nepremišljene besede. Vse je izraženo le v nekaj znakih. Gre mi pri prevodu predvsem za pravi pomen pregovora. Zgleda za resničnost pregovorove trditve najdemo v vsakdanjem življenju.

4. „Ena sama napačna beseda more pokvariti vso zadevo, en sam človek more zagotoviti obstoj cesarstva.“

Prvi del pregovora izrazi zle posledice ene same napačne, nepremišljene besede; drugi del pregovora pa podkrepi misel prvega dela s pozitivno primerjavo, kaj more doseči človek človek, ki vsako besedo izreče v pravem času in na pravem mestu. Ni to jasno povedano v pregovoru, a smisel pregovora je v tem.

君子一言

Plemenit moder
človek

快馬一鞭

hiter konj en bič

Kitajska je bila cesarstvo do 1911 leta, zato se tudi v pregovoru cesarstvo omejuje. Pregovor je namreč znan pri kitajskem ljudstvu že več stoletij, ko so še samo cesarstvo poznali.

5. „Žaljiva beseda rani človeka kakor sunek z nožem.“

Več pregovorov ponazorjuje bolečine, ki jih povzročajo žaljive besede v srcu plemenitega človeka. A teh pregovorov ne bom našteval, ker najdemo dovolj še bolj krepkih izrazov o tem v sv. pismu, zlasti v psalmih, katere je priredil preč. g. Jože Vovk v knjigi: „Cerkvena poezija“.

Naj navedem še nekaj pregovorov, ki nas navajajo k previdnemu, modremu govorjenju.

6. „Besede, ki nam je ušla iz ust, tudi voz s konji ne more potegniti nazaj.“

Za Kitajce je bil včasih voz s 4 konji najsilnejše prometno sredstvo. Danes bi seveda za ponazoritev pomena tega pregovora rabili drugo primero.

7. „Ko vlivamo vodo, je treba vlivati po malem, ko govorimo, je treba zadrževati čustva.“

8. „Kadar hitro in nepremišljeno govorimo, že s tem polovico izgubimo.“

9. „Zato toliko nespametnih besed, ker preveč govorimo; odtod toliko težav, ker si — precenjujoč svoje moči — preveč naložimo.“

10. „Še to, kar rečemo na uho, se sliši 1000 milj daleč.“

Še nekaj pregovorov o lepem, hvalljivem govorjenju, kakršnega je na Kitajskem mnogo.

11. „Lepim besedam ni verjeti, besede, katerim je treba verjeti, niso lepe.“

12. „Tisti, ki me le hvali, mi hoče slabo, tisti pa, ki me opozori na moje napake, je moj učitelj.“

Tudi ženskim jezikom kitajski pregovori ne prizanašajo. Izmed mnogih naj navedem le dva:

13. „Ženska usta so kakor posoda brez dna.“

14. „Ko moški govore, črpajo vsebino iz knjig, ko ženske govore, uporabljajo čenče.“

Za konec še en pregovor, ki lepo pojasni vrednost modrega govorjenja.

15. „Ena noč razgovora z modrim človekom koristi več kot deset let učenja.“

Tak je bil nočni razgovor Nikodema z Jezusom.

Še mnogo je kitajskih pregovorov o besedah; izbral sem jih le 15, a še od teh ne najboljših, ker nimam dostopa do kitajske literature; le ena knjižica malo obsega. Povedali so nam mnogo modrega, čeprav so se spočeli v glavih poganskih modrijanov.

Marija, sedež modrosti, je izmed vseh ljudi znala najbolj modro govoriti. Nikdar ni izrekla grešne, žaljive, napačne besede. In k tej Marijini čednosti modrega govorjenja in preudarnega molčanja naj nam v tem Marijanskem letu pripomorejo tudi kitajski pregovori o besedah.

PO MISIJONSKEM SVETU

EN ŠKOF MANJ — NA KITAJSKEM

Kitajski rdeči „osvoboditelji“ so izgnali mons. Olberta, redovnika družbe Božje Besede, ki je bil škof v Tsing Tao. Po dveletni ječi so ga s petimi sobratmi vred odpravili v Hong-Kong. Ista usoda je zatekla tudi dve misijonski sestri: ena je Nemka, druga Poljakinja. Izgnanci so se s poslednjimi močmi privlekli do meje...

Mons. Avguštin Olbert je bil v škofa posvečen leta 1948, leto dni pred komunistično „osvoboditvijo“ Nebeške republike. Tako je večino svojega škofovanja prebil pod komunisti in 22 mesecev v zaporu. Tod je ležal na golih tleh; pretepal so ga kar naprej, ker svojim rdečim „zaščitnikom“ nikoli ni odgovarjal, kot bi želeli. Sobratu misijonarji pripovedujejo, da se cerkveni knez po tolikšnih mukah že sploh dvigniti ni mogel več...

Piše ALADIN, s katerim bomo v tem letniku obiskovali pred vsem manjše misijonske države, ki pa imajo prav tako svojo pomembnost in je zato prav, da jih poznamo.

Spominjam se: bil sem v drugi šoli. Velika odlika. Na klasični gimnaziji. Zemljepisna ura. Vprašanje: Avstralija... Bog se usmili, Avstralija!

In sem se domislil: pet je kontinentov, po naše — zemeljskih celin. Peta od njih — Avstralija. Kje? Na vzhodu od Malaškega polotoka, nekšen podaljšek Sumatre in Jave. Res, Avstralija in Celebes. Zraven otok Borneo. To pa je tudi bilo že vse, kar so nas učili. Več pravzaprav vedeti ni bilo treba. Še po avstralski prestolici nas niso vpraševali. Takrat so me pohvalili, da sem odličen poznavalec zemljepisja...

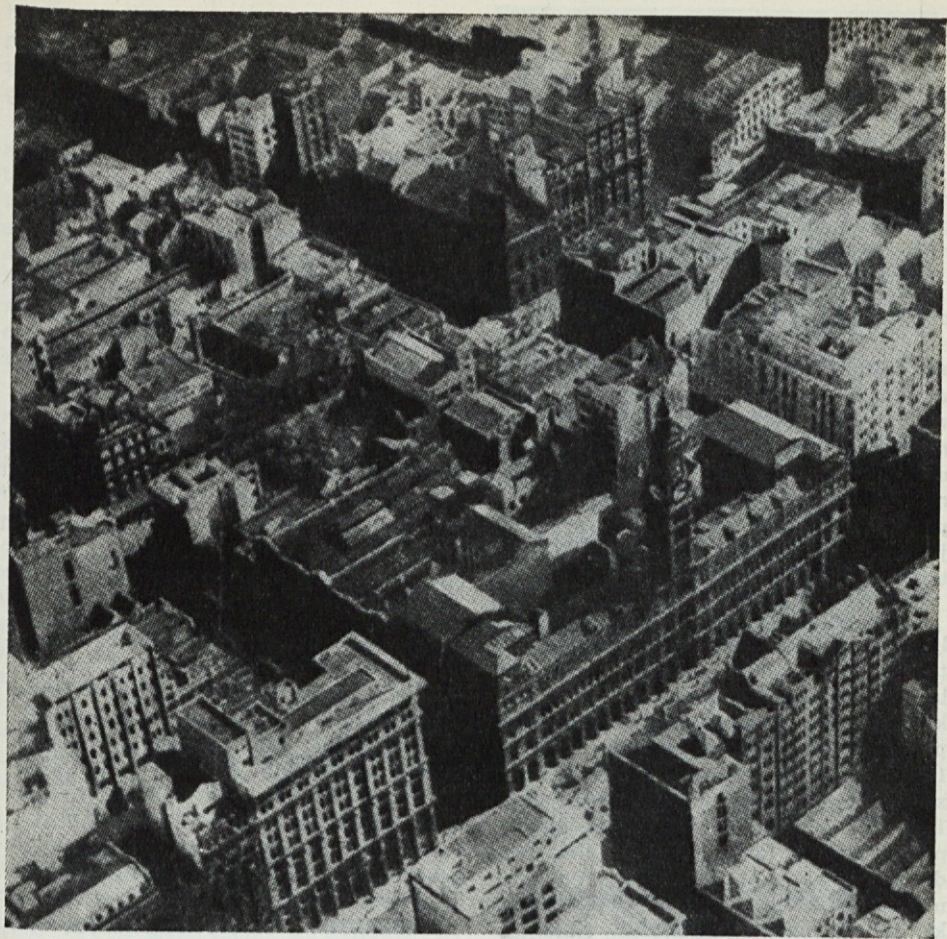
Kako malo smo vedeli!

Danes nekaj več vemo o Avstraliji: sosebno iz dni zadnje vojne; pa iz teh časov korejskega eksperimenta, ko so avstralski letalci odlično posegli v zračne dvoboje s sovjetskimi „Mig“ avioni; pa ne nazadnje iz zadnjih angleških poročil o eksploziji prve in druge angleške atomske igracke v avstralskih puščah...

No, naši rojaki, ki jih je begunska pot po zadnji vojni zanesla v Avstralijo, se bodo smejali vsem tem ugotovitvam, češ, kaj nam besedičijo o kontinentu, ki ga verjetno poznajo samo iz knjig in časopisnih poročil, manj iz kakega kulturnega filma. V ostalem pa — prav toliko kot nič.

Katoličani in borci v misijonskem zaledju pa se vprašujemo, če se naši slovenski rojaki na avstralskih tleh zavedajo, da dejansko živé sredi prevažne pokrajine, ki, čeprav uradno anglikansko-protestantska po svoji verski večini, vseeno obeta biti zrel sad prodirajočemu katolištvu na skrajnem azijskem jugovzhodu.

Avstralija je danes svobodna, suverena republika v sklopu britanskega „commonwealth“. Država, ki je že v drugo odločno posegla v reševanje umirajočega imperija albionskega leva: v prvi in drugi svetovni vojni. Tale peti svetovni kontinent predstavlja drugo od obeh najvažnejših žarišč zapadne civilizacije v Tihem oceanu: nekšen branik taiste spričo visoke azijske kulture Indije, Siama, Kitajske in Koreje ter divjega barbarstva skrajnega vzhoda, ki domuje na oceanskem otočju. Prvo teh žarišč so Filipini, bistveno krščanski po tradiciji španske kolonizacije, otočje, kjer je domače prebivalstvo v svoji pretežni večini katoliško. Avstralija, ki skupno z Novo Zelandijo stoji v zemljevidih kot peta zemlja celina, pa zapisuje danes v svojih narodopisnih poročilih komaj 300.000 domačinov, ki so skoraj povsem izključeni iz evropske civilizacije in za katerih pokristjanjenje se prav do naših dni skoraj nihče ni menil. Mislili bi, da bo celina — Avstralija tista, ki bo vir in hkrati trdnjava katolištva, pa so nasprotno središče katoliškega življenja v Oceaniji vsaj številčno Filipini, ki se ponašajo s 15.000.000 katoličanov, med tem ko jih avstralska Cerkev med 8 milijoni belih prebivalcev tega kontinenta našteje komaj 1 milijon in pol! Navkljub vsemu pa nam današnji Filipini, ki jih je general Mac Arthur v zadnji vojni nazval „mrtva straža krščanske civilizacije“, nudijo kaj žalostno podobo svojega katolištva: porazno pomanjkanje duhovščine, laicizem na vseh koncih in krajih, velika verska mlačnost, prodiranje komunistične miselnosti na debelo... Avstralska Cerkev pa je nasprotno, čeprav številčno pravi „David“ v primeri s filipinskim „Goliatom“, nenehno v naletu, živa, prodirajoča, močna, danes že krepko odločilna pri reševanju vseh moških vprašanj te republike; in kar je najvažnejše — misijonsko izredno delavna, ne le na domačih tleh, marveč

Ne Sidney ne Melbourne ne Adelaida, tri glavna mesta Avstralije, nimajo kaj zavidati vélikim severoameriškim mestom

tudi v tem, da pošilja vedno znova sveže misijonske duhovske in laične moči v zapadne pokrajine azijskega vzhoda. V primerjavo nam sili po tisočpetstoletni zgodovini krščanska, danes povsem mlačna, nebrižna, če že ne čisto razkristjanjena Evropa in nji nasproti — Združene države ameriške, kjer je katolicizem, čeprav sredi protestantskega morja, vedno močnejši, vedno bolj odločujoč: ne le doma, marveč po mogočni misijonski akciji tudi v svetu!

IME IN NEKAJ ZGODOVINE

Že samo ime pete zemske celine — Avstralijo, govori, da se veliki iberski katoliški mornarji v časih odkritij, kakih štiristo let nazaj, te zemlje niso ogibali. 1601 je tja prijadral Portugalec Godinho de Heredia; na novih Hebridih pa je 1606 izvesil zastavo španskih katoliških kraljev Pedro Fernández Quirós: celini je dal ime „Australia del Espíritu Santo — Avstralija (kar po-

meni Neznana!) od sv. Duha“, v počastitev avstrijski cesarski hiši, ki je takrat gospodovala tudi Španiji. Ta španski mornar je tedaj nekšen Kolumb za avstralsko celino.

Skoraj nato pa so v deželo prijadrali holandski in angleški piratje, pregnali španske gospodarje in hkrati z njimi tudi prve katoliške predstraže.

Današnja Avstralija pa se je za prav rodila s 757 kaznjenci, ki so jih Angleži 1788 deportirali v Botany Bay (današnji Novi Južni Gales). Tale kazenska kolonija se je pozneje preselila v Sidney. Drugo podobno so 1803 ustanovili v Hobartu, v pokrajini Tasmnija. Hkrati pa so novo celino začeli naseljevati s svobodnimi koloni, ki so prej divjo deželo začeli civilizirati in jo z leti spremenili v eno največjih svetovnih žitnic in staj z milijoni živine.

V svojih početkih je bila nova zemlja nekoč velikansko koncentracijsko taborišče, v katerem so se kaznjenci lahko sicer povsem svobodno kretali, a kjer je bilo katolištvo najstrožje prepovedano. Deželni upravitelj King je 1803 dovolil katoliškemu duhovniku Dixonu maševanje za katoliške kaznjence. 1820 sta se v Sidneyu izkrcala duhovnika Terry in Connolly; 1829 jima sledi oče Dowling O. P., 1833 pa znameniti benediktinec Bernard Ullathorne, ki je bil hkrati generalni vikar in apostolski delegat s sedežem na otoku Mavricij. 1834 pa je sv. stolica Avstralijo samo povzdignila v apostolski vikariat. S tem trenutkom se za avstralsko katolištvo začne nova, zmagoslavna doba: Cerkev se širi na novi celini z nesluteno naglico; čedalje več je vikariatov, ki se skoraj spremené v redne škofije!

Lahko rečemo, da je avstralska Cerkev zrasla naravnost čez noč; presenetljivo najbolj pa je dejstvo, da ji je temelje postavila peščica katoliških — kaznjencev! Danes, po komaj sto letih od tistih prvih junaških naporov, bomo tam našli kar sedem nadškofij in šest-

najst škofij. Nadškof v Sidneyu je — kardinal.

AVSTRALSKI KATOLICIZEM JE POLNOLETEN

Svojo duhovno premoč so avstralski katoličani pred vesoljnim svetom nesporno izpričali lani z velikim evharističnim kongresom, v spomin na prvo uradno dovoljeno mašo pred 150 leti. Čez pol milijona vernikov je vneto prosilo evharističnega Kralja za zmago Resnice v tem delu sveta. Tokrat se je izkazalo, da deluje na avstralski celini 2727 duhovnikov (1.820 svetnih in 907 redovnih), ki oskrbujejo poldrugi milijon katoličanov z 2399 cerkvami in 993 župnijami. Premnoge župnije so po razsežnosti enake velikim evropskim deželam...

Župnijsko šolstvo v Avstraliji je nekaj posebnega. Pouk v državnih šolah je svobodomiseln. Katoličani so bili tedaj prisiljeni poskrbeti za lastne vzgojne zavode, ki jih seveda sami vzdržujejo, zraven pa še vladi obvezne davke zanje plačujejo! Pa po svojih uspehih državne zavode daleč prekašajo. Za vzdrževanje katoliških šol žrtvujejo danes avstralski katoličani 1 milijon funtov letno. Krono vsega pa predstavlja 7 univerzitetnih kolegijev. Vzgoji duhovščine služi 32 semenišč s 1158 bogoslovci.

DRUGO LICE AVSTRALIJE

Premnogokrat pozabljam, da Avstralija ni samo evropska kolonija z izrazito protestantsko večino, sredi katere si je katoliška Cerkev za ceno trdih bojev izvojevala svoje pravice. Tod živi še kakih 300.000 domačinov, avstralskih črncev, komaj za silo pokritih, med katerimi je še v navadi obrezovanje in — ljudožrstvo. Popolni divjaki, na stopnji praljudi iz meglene davnine, ki se živé z lovom in katerih vsemu svetu poznano orožje je — bumerang.

Katoliški misijonarji so se divjakom približali hkrati z raziskovalci avstralske notranjosti. Španska benediktinca Serra

in Salvado sta okrog 1846 v mestu Sidney priredila violinski koncert, da bi zbrala potrebne denarje za misijonsko akcijo med črnci...

Benediktinci imajo danes v Kimberlayu poseben apostolski vikariat in slovitopratijo v Novi Nursiji, kjer vzgajajo številne misijonske poklice. Na obsežnem ozemlju opatije živi kakih 2260 domačih, črnih katoličanov; med njimi je že 10 domačih duhovnikov. Za katoliško vzgojo črncev skrbi 32 redovnikov v 8 moških in 7 ženskih vzgojnih zavodih, ki štejejo 293 in 305 gojencev in gojenk.

Franciškanke misijonarke Marijine oskrbujejo na otokih Palm Island in Fantome Island posebno naselje za domačine in najboljše avstralsko gobavišče. Sestra prednica je tam edina od pokrajinske vlade v Queensland priznana oblast. Zavod za gobave, ki so ga prej nazivali „otok obupa“ in mu danes pravijo „griček usmiljenja“, je resnično pravo čudo: prej krepki oddelki policije in čez sto državnih uradnikov niso zmogli krvavih sporov med temi živimi mrtveci; danes pa šest franciškanskih redovnic, zavodski kaplan in misijonski zdravnik z ljubeznjivo prinašajo mir in vsaj drobec sreče med nesrečnike.

Četudi je poganstvo na avstralski celine sami manj kot najneznatnejše vprašanje, pa avstralski katolicizem ne zapira oči pred kričečo dolžnostjo pokristjanjenja Nove Gvineje in Salamonovih otokov, deželi, ki sta Avstraliji najbližji sosedi in sta bili v zadnji vojni predstraža avstralske obrambe pred japonskim napadalcem. Odtod velika in občudovanja vredna vnema avstralskih katoličanov pri poglobljanju misijonske zavesti in miselnosti. Uspehi: 350 avstralskih misijonarjev v desetih različnih misijonskih pokrajinah Daljnega Vzhoda, čez 120.000 funtov samo v enem letu za papeške misijonske družbe, lepo število laičnih misijonarjev in misijonark, nadrobno organizirano misijonsko zaledje.

Bodočnost je avstralskemu katolicizmu nedvomno odkazala odločilno vlogo

Avstralski domačin-pogan, obredno maskiran. Kakih 300.000 je še takih domačinov tamkaj

pri pokristjanjenju dežel v Tihem oceanu; vse kaže, da jo bo avstralska Cerkve odlično izpolnila.

PO MISIJONSKEM SVETU

TRETJI INDIJANSKI DUHOVNIK V KOLUMBIJI

V duhovnika je bil posvečen tretji domači duhovnik Indijanec, rev. D. Manuel Francisco Navarra, na misijonišču San Jorge (Kolumbija). Za španske misijonarje, ki upravljajo misijonsko polje med domačimi Indijanci v Kolumbiji je to posvečenje velik dogodek, saj je novi duhovnik že tretji v zadnjih dveh letih, plod tridesetletnega potrpežljivega in skritega prizadevanja. Misijonsko semenišče se nahaja v kraju San Benito Abad; v njem se zdaj pripravlja kar devet novih bogoslovcev domačinov na

mašniško posvečenje. V kratkem bodo začeli graditi še drugo semenišče.

RADIO V SLUŽBI MISIJONOV

Rev. Candau, član Zunanjih misijonov iz Pariza, že leto dni govori sleherno jutro Japoncem po mikrofoni Radio Bunka Hosō, ki je ena najmočnejših tokijskih oddajnih postaj. Njegov zmerni humor, pestre prigodbe, ki jih nikoli ne zmanjka, zraven pa še blesteče obvladovanje japonskega jezika, vse to je pomaglo, da je Bunka Hosō postala ena najljubljenejših oddajnih postaj na Japonskem. Misijonar prejme tedensko do 60 pisem in prepolno obiskov. Radijsko kramljanje njegovo se suče krog splošne kulture, vzgoje in najvažnejših dnevnih dogodkov: ob vsem tem vedno najde mesto za katoliške zanimivosti, zraven pa pridaja še katoliške poglede na sukanje in vrvež današnjega sveta.

APOSTOLSTVO MOLITVE NA JAPONSKEM

12 tisoč japonskih katoličanov je med množicami članov svetovnega Apostolstva molitve.

KATOLIŠKO ŠOLSTVO V INDIJI

Trenutno premore Indija 6.000 katoliških šol, ki jih obiskuje en milijon gojencev obojega spola. Katoličanov je med temi študenti samo polovica. Temu številu je treba vključiti tudi 48 kolegijev in večje število obrtnih šol.

KNJIŽNICA V AFRIŠKEM MISIJONU

V Costernansville (Belg. Kongo) so odprli knjižnico, ki je predvsem namenjena dijaštvu in obsega 4.000 zvezkov v francoščini. Nov dokaz, kako plodonosna je katoliška vzgoja, ki jo od leta 1930 v tem delu Afrike posreduje vikariat v Kivi.

V KITAJSKI JEČI SE JE ZGODILO

Frančiškanski misijonarki Marijini, m. S. Alberto in m. Dos Prazeres, ki so ju komunistične oblasti nedavno izgnale, pripovedujeta tale čudežni dokaz božje milosti, ki ju je zatel, ko sta bili v rdečih zaporih. Ena od njiju je takole zapisala: „Več mesecev je že minilo, kar

so naju vtaknili v zapor: nismo imele molitvenika in sploh nobenega branja. Takrat me je obšla silna želja, da bi lahko spet enkrat listala po evangeliju. Iz dneva v dan je naraščala ta želja v meni; a možnosti, dobiti knjigo, nobene. Tako sem nekoč pokleknila v celici in vroče molila, da bi nam Bog kakor koli že poslal vsaj en izvod sv. pisma Nove zaveze. Po človeško gledano je bila to naravnost blazna misel; saj sva bili docela odtrgani zunanjemu svetu. Naslednjega dne se je naš čuvár vrnil s trga in nama prinesel zavitek živil. Kakšno pa je bilo najino presenečenje, ko sva zavoj odprli: papir, v katerega so zavili jed, so bile štiri tiskane strani, ki so jih iztrgali iz sv. pisma Nove zaveze: celotno trpljenje N. G. J. K., velikoduhovniška molitev pri zadnji večerji in še nekateri drugi evangelijski odlomki.

ČEZ 2 MILIJONA DOLARJEV ZA VZGOJO DOMAČE DUHOVŠČINE

Po zaslugi 31 različnih držav je papeška Družba sv. Petra apostola za vzgojo domače duhovščine, razdelila čez 2 milijona ameriških dolarjev za bogoslovna semenišča v misijskih pokrajinah: 1 milijon 306.670 dolarjev rednih in 755 tisoč 909 dolarjev izrednih podpor. Trenutno je v misijskih deželah 245 bogoslovnih semenišč z 11.841 gojenci; višjih semenišč, nekakih bogoslovnih fakultet, pa je 101 s 3.780 bogoslovci, ki prodirajo v skrivnosti filozofske in teološke vede. Letos deluje v misijonih 8.232 domačih duhovnikov in 87 domačih škofov, nadškofov in kardinalov.

ČRNCI JAVNO IZPRIČUJEJO SVOJO VERO

Dobro polovico misijskih pokrajin v Belgijskem Kongu in Ruanda-Urundi je zajelo moško množično gibanje, katerega namen je, pomagati kristjanom, da bi neustrašeno izpričevali svoje katoliško versko prepričanje. Gibanje se imenuje „Združenje presv. Srca“. Vsak mesec enkrat prejmejo vsi člani zadostilno sveto obhajilo, ki hkrati služi tudi za javno pričevanje njih verske odločnosti.

Gibanje se je začelo v apostolskem vikariatu v Kisantu; danes obsega že 18 cerkvenih pokrajin, druží v sebi 70 podzdrujenj in šteje 12 tisoč članov. Sedež glavnega odbora je v Lemfu (Kisantu).

KAKO MISIJONARIMO NA SIAMSKEM

Pišeta m. KSAVERIJA PIRC O. S. U.,
Bangkok in m. MARIJA FRANČIŠKA
NOVAK O. S. U., Chiangmai

I. V BANGKOKU

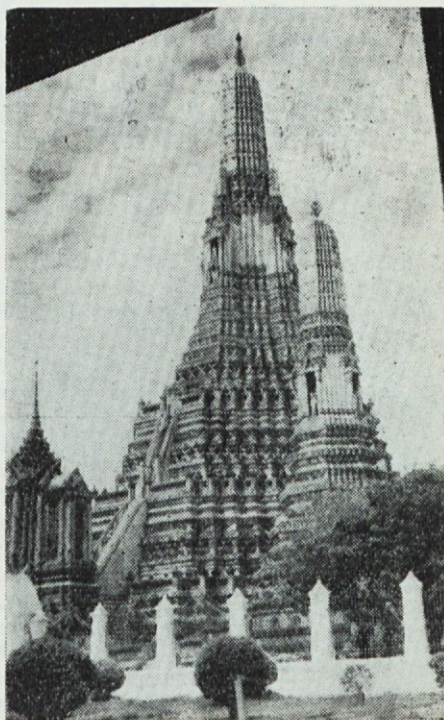
Sijam, kraljestvo belega slona je dobro znan vsem bralcem „Katoliških misijonov“, saj smo slovenske uršulinke tu že od leta 1924. Po drugi svetovni vojni se je sijamsko delo krepko razmahnilo. Vlada nam daje več prostosti in tudi ne preganja Sijamcev, ki so kristjani, dasiravno nas še vedno gleda bolj postrani. Cerkev, ki pod vodstvom svetega Duha vedno izkorišča take prilike, je to zadnje leto ustvarila dva nova vikariata na Sijamskem in posvetila dva Sijamca za škofa. Mons. Dooley, Irec, novi apostolski nuncij za Indokino in Sijam, je kaj svet mož in neumorno deluje za podvig domače duhovščine. Ta je pri nas že kar lepo številna. Lansko izvestje navaja 77 sijamskih duhovnikov. Tujih misijonarjev imamo 94 duhovnikov in 61 „bratov krščanskih šol“. Redovnice domačinke, ki imajo svoje kongregacije, štejejo že 358 sester. Precej pa jih je tudi v evropskih redovih. Kristjanov je po lanskem štetju 85.170, vseh prebivalcev pa 18 milijonov.

Nekaj posebnega na Sijamskem so katoliške šole. Skupno štejejo 16.945 dečkov in 16.655 deklic. Naval nanje je tolik, da nam je nemogoče najti prostorov in učnih moči za toliko število učencev in učenk. Pri nas v Mater Dei smo letos v začetku šolskega leta, ki je v maju, zavrnili nad 400 učenk z nemalo težavo. Ko bi imeli več misijonark in več sredstev za zidavo novih šolskih poslopij! Letos imamo 1.300 učenk, med njimi 245 katoličank, to je dobrih 18%. Leta in leta smo imeli le 10%, sedaj pa je število vendar nekoliko poskočilo. Seveda to je še zelo malo v primeri s pogansko maso. Seme je pa le vsejano, gorčično

zrno, ki bo obrodilo sad ob svojem času. Vse naše učenke poznajo katoliško vero, vse molijo pred poukom in po pouku, ker je tak šolski red, in mnoge tudi verujejo, da je katoliška vera edino prava. O prestopu in krstu vendar ne more biti govora, dokler so mladoletne. Kako jih iztrgati iz budističnih družin, katerih člani so povezani med seboj še prav po načinu orientalske stare zaveze? Vendar je veliko upanje za prihodnost. Tisoči mladine, ki absolvirajo naše šole, gledajo misijonarja in misijonarko pri delu celo vrsto let. Često se razvije iskreno prijateljstvo, ki traja vse življenje. Tako padajo predsodki in se rahljajo tla za seme božje besede.

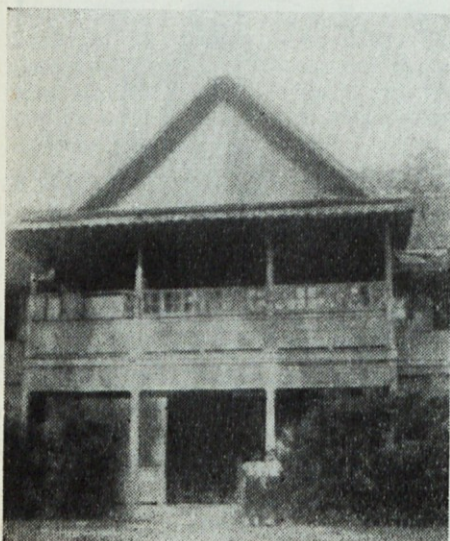
Pri nas imamo letos 31 razredov, t. j. 5 razredov otroškega vrtca, 10 razredov

Sijamski budizem je ustvaril veličastna
svetišča-pagode, ki krase Bangkok

Ta slika nam kaže tri slovenske uršulinke v Siamu: srednja je pisateljica sestavka o šolah v Bangkoku, katerih ravnateljica je; desno vidimo m. Deodato Hočevar, ki je sedaj na Javi, levo pa m. Franciško Novak, pisateljico poročila o Chiengmaju. Slika spodaj kaže uršulinski zavod tamkaj. Pred leti je bila v Siamu še m. Rafaela Vurnik, ki je pa sedaj generalna asistentka v Rimu

osnovne šole, 13 gimnazijskih razredov, 2 letnika preuniverze in en razred zaključnega tečaja. Učni načrt je sličen angleškim šolam. Angleščino poučujemo od otroškega vrtca dalje kot drugotni jezik, v višjih razredih pa tudi francoščino. Prve pol ure vsakega dne poučujemo moralko v vseh razredih, ob istem času pa imajo katoličanke katekizem. Razdeljene so na tri skupine in imamo tri katehete: Star francoski pater pariške misijonske družbe je za najmanjše; sama dobrotga je in otroci ga imajo silno radi. Irski salezijanec je za srednje razrede. Ameriški redemptorist pa je za naše največje: preuniverzo in zaključni tečaj. Zdi se mi, da je to še vse premalo, a kje najti čas, ko je urnik tako zelo preobložen in ne smemo zanemarjati predpisanih predmetov, če hočemo, da nam ministrstvo prosvete dovoljuje imeti svojo šolo. Toda vsaj me, redovnice, posvečamo vse naše poučevanje službi Gospodovi in često imamo priliko v uri fizike pokazati večne resnice v jasnejši luči kot v uri krščanskega nauka.

II. V CHIENGMAIU

Naš misijon je bil ustanovljen šele leta 1932 in je bil še slaboten, ko je prišla vojska, ki ga je še bolj oslabila. Misijon pripada francoskim „Peres des Missions Etrangeres“, katoliška šola za fante je v rokah Bratov sv. Gabriela, ki jih je ustanovil sv. Montfort, in deklisška šola je v naših rokah. Vse do leta 1946 je bila to zadosti revna privatna šola. V tem letu pa je bila premeščena iz Mater Dei v Regina Coeli č. m. Joseph, ki je prva siamska uršulinka, izredno nadarjena in zmožna redovnica, ki je v prvih letih kot ravnateljica in v zadnjih petih letih kot prednica silno veliko storila za Regina Coeli. Šola je dobila pravico javnosti, število redovnic je zrastle in seveda tudi število učenk in dobrih, dasi še povečini poganskih učiteljic. Sedaj imamo okrog 80 gojenk in nad 700 učenk, med katerimi pa je še silno malo katoličank, samo okrog 30. Vse mesto (okrog 40.000 prebivalcev) je še zelo bu-

distično, naše delo je šele na začetku. Vendar kaže, da ima katoliška Cerkev v naši deželi lepo bodočnost pred seboj, če ne pride vmes kaj nepričakovano hudega, kajti kar blizu Indokine smo. Število misijonarjev se je tu v zadnjih dveh letih lepo pomnožilo. Pač na stroške vam tako ljube sosedne dežele. Betharamski misijonarji so sedaj tu v Chiengmai, v hiši, ki je bilo nekoč francosko poslanišтво. Nam so zelo naklonjeni in velikokrat zahvalimo Boga, da jih je poslal sem. Sami pa imajo eno samo veliko željo, da bi se mogli vrniti v Kino. Začeli so pa tudi tu že lepo delo evangelizacije izoliranih in zaostalih rodov, ki prebivajo v gorah v okolici Chiengmaia.

Naj se vrnem v Regina Coeli. Ko se je šola malo okrepila, je č. mati takoj začela z zidanjem. Leta 1951 je gradila lepo zračno dvorano za šolo in takoj nato začela z zgradbo novega samostana. Naše dosedanje bivališče tu je bila mala siamska hiša, ki je skoro že odslužila in ker se je samostanska družina namnožila, a še vedno treba misliti na nov samostan. Skoro je že dograjen (zidanje je tu zelo težavno in počasno in če bi ne imele siamske č. matere, ki je izredno dobra „Business woman“, ne vem kako bi šlo). En del samostana bo noviciat, ki se bo odprl 27. julija tega leta s tremi postulantkami. Prosim, molite, da bo ta noviciat uspel, saj potrebujemo najbolj dobrih siamskih poklicev. Naša nova kapela je kar velika v primeri s prejšnjo, a še vedno gremo pogosto v misijonsko cerkev za službo božjo. Ta ubožna cerkev mi je zelo draga, vedno znova me spominja naših vzvišenih nalog misijonskega poklica.

DROBNE NOVICE O SLOVENSКИH MISIJONARJIH

Pred vsem nam je v prijetno dolžnost, sporočiti prijateljem in znancem slovenskih misijonarjev, da so mnogi od teh naročili zanje topla božična in novoletna naročila.

Tako na primer dr. Janež Janez iz Formoze, ki radi gripe, ki ga je tedaj zdelovala, ni mogel napisati več kot dve vrstici od teh voščil. Ker v kasnejšem kratkem pismu gripe več ne omenja, sklepamo, da se je že povsem popravil.

Usmiljenka s. Cirenija Jug z Japonske se zahvaljuje rojakom za vse duhovne in gmotne darove preteklega leta, ki smo jih darovali ne le zanjo, ampak pred vsem za naše misijonarje sploh, in vošči vesel božič in blagoslova polno novo leto!

Enako jezuitski brat Janez Udovč izpod Himalaje, iz Darjeelingu, ki se še posebej zahvaljuje za slovenski tisk, ki mu ga pošiljamo. Med drugim nam pove, da vodi cerkveno petje v misijonski cerkvi, kar je za nas povsem novo polje nje-govega delokroga. Pove tudi, da prireja in režira igre z nepalsko mladino, katere preje prevede vse na nepalski jezik. Seveda je pa njegov poglavitni delokrog delo v kolegiju. Pismu je misijonar priložil lepo množino rabljenih indijskih, pakistanskih in burmanskih znamk in nas poprosil, da mu v zameno pošljemo ruskih, filipinskih in južnoameriških, kajti tudi on se bavi z misijonskim znamkarstvom, v pomoč slovenskih misijonarjev v Bengaliji.

Ravnatelj salezijanskega filozofskega učilišča v Kotagiriju, Južna Indija, naš rojak Pavel Bernik nam je spet poslal nekaj prav lepo sestavljenih sličic iz tamkajšnjega misijonskega življenja, obenem s fotografijami. Pristavlja seveda svoja voščila: „Vam in vsem misijonskim dobrotnikom in prijateljem iz srca želim vesele in srečne božične praznike. Naj Vam Dete Jezus vsem tisočkrat poplača, kar ste storili za Njegove misijonarje, posebno še za njegove najmanjše brate, naše sirote v zavodu v Tirupatturju. V „Katoliških misijon...“ sem zaznal, da so nekateri darovali izrecno zame lepe vsote. Kako bi se rad vsakemu posebej zahvalil v svojem imenu in v imenu teh sirot!“ Vse najlepše pozdravlja!

S. Anica Miklavčič, ki je nekaj časa po izgonu iz Kitajske delovala v Hong Kongu in bila potem poslana skupaj z eno japonsko sestro pomagat na novo družbeno misijonsko postojanko na Japonsko, nam že od tam pošilja svoja božična in novoletna voščila. Zahvaljuje se za pomoč v preteklosti in se priporoča za bodočnost. Poroča pa sledeče: „Zapustila sem Hong Kong 29. avgusta ob polnoči na ladji „Cleveland“, ki nas je izločila v Yokohami 3. septembra. Od tam smo v dveh urah dospele v Tokio, kjer naju je pričakovala „velika družina“, to je sestra prednica s še drugo sestro, ki sta bili doslej sami tamkaj. No, sedaj smo štiri. Vse je lepo tu na Japonskem. Čutim, da sem misijonarka. Toda ne morem primerjati Japonske naši predragi Kitajski... Upam, da jo bom še kdaj videla. Seveda je na Japonskem vse bolj civilizirano, a to ne ovira našega misijonskega dela. Imamo že lepo število deklic, ki pridejo vsako nedeljo k nam, se veselo igrajo in potem poslušajo veronauk. Znajo že lepo peti „Zdrava Marija“. Tudi med tednom nas rade obiskujejo in prinašajo cvetja za Mater božjo. Vse so pa še poganke. — Jaz sem za sedaj najbolj zaposlena z učenjem japonsščine, ker hočem in upam čim prej govoriti ta jezik. Vidim, da si s kitajščino lahko veliko pomagam; pomen je isti, a izgovarjava je različna. Lani sem se ubijala s kantonščino, letos z japonščino... vse v večjo slavo božjo. — Ne bom vam opisovala naše hiše, ki je prav majhna in lesena, kakor večina hiš na Japonskem, verjetno radi potresov, ki so tu pogostni. Tudi me smo že doživeli precej močan potres, ki je trajal 13 minut; bilo je to 26. novembra ob treh ponoči. Mali potresi so pa skoro na dnevnem redu, a se zanje nihče ne meni. — Meseca aprila mislimo odpreti otroški vrtec; upam, da bo do tedaj poslopje zanj že končano. Počasi gre naprej, ker manjka denarja...! Kasneje, če Bog da, mislimo odpreti noviciját, ker predstojniki žele, da se ostvari tu v Tokiju naša centralna hiša z novicijatom.

Iz Ranchija v Indiji nam je to pot malo več poročal o. Janez Ehrlich S. J. Pa tudi njegova rodna sestra misijonska zdravnica dr. Gabrijela Ehrlich nam je poslala svoj prvi pozdrav, v katerem tudi častita slovenskemu misijonskemu delu v zamejstvu in pravi, da je njen stric, oče slovenskega misijonstva, kot ga mi nazivamo, iz nebes zelo vesel naših misijonskih prizadevanj.

O. Janez Ehrlich piše sledeče:

V oktobru je imela moja sestra svoj prvi dopust v Indiji — še meni se zdi skoraj neverjetno, da je zdaj že drugo leto v Indiji —, ki ga je zelo koristno in zanimivo porabila. Nudila še ji je prilžnost potovanja v Delhi; spremljala je predstavljeno sestro iz njene bolnišnice. Ustavili sta se v Patni in v slavnem „svetem“ mestu Benares. V Delhiju je bila teden dni, vmes prisostvovala na praznik sv. Terezike neke vrste otvoritvi še nedovršene bolnišnice ameriških zdravniških misijonark, ki vodijo tudi mandarsko bolnišnico in več drugih v Indiji.

Medtem ko je ona „romala“ po severni Indiji, sem se jaz skušal poglobljati v večne resnice, ko sem v Kalkuti opravljal svoje letošnje osemdnevne duhovne vaje. Ko sem jih končal, je prišla v Kalkuto tudi moja sestra. Med potjo Delhi—Kalkuta se je ustavila za en dan pri naši vrli slovenski misijonarki č. s. dr. Miriam Zalaznik I. B. M. V., v Allahabadu. Dopust v Kalkuti sva seveda uporabila tudi za obisk našega bengalskega misijona. Šli smo za en dan v Morapaj, kjer sem jaz pred 16 leti začel svoje misijonsko delovanje, potem še za dva dni v Bošonti, kjer zdaj župnikuje hrvaški sobrat o. Anton Gabrić. On tam zelo marljivo in uspešno deluje. Letos je dovršil majhno bolnišnico, ki jo je sezidal s pomočjo pogankega dobrotnika; žal še nimajo stalnega zdravnika, zato bi sestra kar rada tam ostala. A zaenkrat to še ni mogoče iz praktičnih razlogov. Ker je bila tisti dan vprav misijonska nedelja, mi je pater Gabrić odstopil čast, da sem pel slovesno mašo za njegove farane. Se-

stra skoraj ni mogla verjeti, da zdaj na lastne oči vidi vse tiste kraje, o katerih je prej le brala v KM in videla na slikah, ki sem jih svoj čas pošiljal domov; tedaj se ji niti sanjalo ni, da bo njej kdaj mogoče tod hoditi in delovati.

Šel sem tudi za nekaj ur v Khari, da vidim, kako napreduje cerkvena p. Poderžaja. Bo res lepa in praktična. Ko bo končal s cerkvijo, se bo moral takoj spraviti na zidanje samostana bengalskih sester, kajti koča, v kateri zdaj stanujejo, je posebno poleti pravi pekel, in vendar se uboge sestre preveč ne pritožujejo in potrpežljivo prenašajo. P. Sedej pa je pravkar ustanovil novo misijonsko postajo (pribl. 40 km južno-zapadno od Kharija) v vasi Boddipur, ki je doslej pripadala kharijski župniji. Lahko si mislite, da mu zdaj v začetku trda prede, ko mora začeti skoraj povsem znova. Ako se sam še ni oglasil, prosim, priporočite njegov novi misijon molitvam misijonskih prijateljev in njih velikodušnosti.

Slovenski misijonar Andrej Majcen SDB je postal ravnatelj „Mesta Kristusa Kralja“, salezijanskega sirotišča pri Hanoi v Indokini. Takole piše v začetku decembra preteklega leta o tem:

Kot že veste sem lansko leto na praznik Male Terezike dospel v Hanoi skupaj z gospodom Giacominom, ki je bil imenovan za ravnatelja. Mene so določili za njegovega pomočnika in svetovalca. Zavedam se, kot sem Vam tolikokrat že pisal, je finančno brez vsakega stalnega denarnega dohodka. Vlada daje nekaj pomoči, drugo pa je treba izprositi. Tudi vzgojno je silno težak delokrog, kajti naši fantje so brez staršev, cestni potepini, zgubljeni v vojnem vrvežu. Takile seveda, ki so se potepali in kradli, kjer so mogli, da so se preživljali, niso pač lahko predmet vzgoje. Gospod Giacomino je čutil, da ne bo zmogel, in je že dalj časa vse te sitnosti na moja ramena odriival. Prav na dan svetega Andreja smo imeli inšpektorialno vizito in gospod provincijal je organiziral veliko slovesnost in oznanil tej naši družinici svete

Terezike, da mi je naložil težki križ odgovornosti ravnateljavanja.

Prejšnji dan smo imeli tudi veliko slavlje, na katero smo se že dolgo pripravljali. Bila je deseta obletnica ustanovitve te sirotišnice. Bilo je 6 škofov prisotnih, skupaj z apostolskim delegatom ter ustanoviteljem mons. Seitzem. Sam governor nam je zares v prisrčnih besedah dal priznanje za neumorno delo v prid sirotam. Navzoči so bili tudi generali ter razni predstavniki vlad, itd. Povsod smo opazili zares veliko simpatije do te naše ustanove. Posebno so občudovali naše fante, ki so tako ponosno korakali v sprevedu in potem vzorno izvajali telovadne točke in sestavili živo piramido, ki je predstavljala anamitsko hišo. Tudi njihova proste vaje so izvrstno uspele. Bili so tudi prizori v francosščini, kar je dokazalo napredek fantov v izobrazbi uma. Ko so si gostje še paviljone lepo ogledali, se je vrsta kakih 50 avtomobilov naših gostov zopet odpeljala, med veselim sviranjem godbe naših fantov.

Na vigilijo božiča bomo imeli veliko tombolo, ki smo jo pred meseci organizirali. Doslej nismo nabrali niti za glavne dobitke. Naši fantje so se sedaj v devetdnevnic spravi nad Brezmadežno, da nam naj bi vendar pomagala v teh zadnjih treh tednih.

Prosim Vas lepo, pomagajte mi v molitvah, da bi nam Marija gmotno pomagala ter posebno, da mi da moč, zdravje in pravo pamet, da bi znal voditi naše sobrate in osebe k popolnosti in pa da bi sonce božje milosti vedno svetilo v teh dušicah, ki so že prestale toliko gorja in mizerije.

Gospoda ravnatelja Andreja Majcena kar najtopleje priporočamo pomoči slovenskih misijonskih prijateljev!

Misijonar o. Albin Kladnik je v redu prejel znesek 500 dolarjev za gradnjo misijonske cerkvice Srca Jezusovega v Južni Afriki, ki smo mu jih poslali iz letošnjega 3.000 dolarskega sklada, in se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje!

ENO SAMO JE POTREBNO

UNUM EST NECESSARIUM

Dramski oratorij v 10 podobah s prologom in epilogom, za soliste, zbor, plesni zbor in orkester

Dejanje: na Kranjskem, na Dunaju in ob Gornjem Michiganu v USA.

ORATORIJA O SEBE :

ŠKOF IRENEJ FRIDERIK BARAGA ob smrti — FRIDERIK BARAGA, deček — KATARINA JOŽEFA BARAGA, Friderikova mati — IRENEJ FRIDERIK BARAGA, visokošolec, kaplan, misijonar in škof — BAUMGARTEN, Baragov prijatelj iz dunajskih let — DERGANČ, dekan v Metliki — SLATNER, protestantski pastor ob Veliki Reki — NEWAGON-BRZI JELEN, Otavan, — N'ŠO-RDEČI LOKVANJ, Čipevka — GAŠPER SCHULTE, škofa Barage strežaj — ANGEL VARUH Baragov — TRIJE DUHOVI TEME — — — RAZLAGALEC — CANTOR — ZBOR — PLESNI ZBOR —

Oratorij je doživel svojo krstno predstavo 18. oktobra 1953 v Buenos Airesu, ob stoletnici Baragovega škofovskega posvečenja. — Glasbeno partituro je za to priložnost nadomestil komponist Jože Osana s kompozicijami J. Gallusa, J. S. Bacha in svojimi lastnimi.

Napotek režiserju!

Pričujoče besedilo je libreto za glasbeno dramski oratorij o poslanstvu misijonarja in škofa Ireneja Friderika Barage. Njega glasbeni del še čaka ustvarjalca.

V prepričanju, da bo marsikateri slovenski izseljenski oder segel po tem besedilu in ga skušal z odrskih desk posredovati našim rojakom, je avtor v celotnem libretu označil tiste dele, ki naj jih režiser izpusti, da oratorij lahko tudi brez glasbene partiture in s skromnimi sredstvi predstavi. Ti deli so v besedilu stavljani v oglate oklepaje []. Za zgolj odrsko predstavljanje oratorija brez glasbene spremljave tudi ni nujno, da se režiser poslužuje dveh igralcev škofa Barage hkrati, kot je iz stavka razvidno. Plesni zbor in Cantorja lahko izpusti; nujno pa mora obdržati govorni Zbor in Razlagalca, ki dejanje spremljata, razlagata in gledalcu posredujeta.

Scena naj bo preprosta, a slikovita: ves oder naj režiser razdeli tako, da ospredje pred zastorom „Spodnji oder“ nameni Staremu Baragi, Razlagalcu in Zboru; vse ostalo „Gornji oder“, kjer nastopajo solisti, pa naj ali za spoznanje dvigne ali pa naznači z dviganjem in spuščanjem glavnega odrskega zastora. Posamezne podobe na „Gornjem odru“, kjer se odvija vse Baragovo poslanstvo — od deških let na Trebanjskem gradu, pa do čudežnega ozdravljenja Indijankinega otroka ob Michiganu — naj scensko naznači s slikarijo, ki predstavlja kraj ali okolje prizora. Razsvetljava bodi intimna in skrbna.

Avtor si pridržuje vse pravice

PROLOG

(na spodnjem odru).

Trije dolgi udarci z gongom.

[Molk. Nato trikratni klic trombe. Orkester uvaja z osnovnim motivom v oratorij.]

CANTOR

(iz višine, neviden, v koralnem spevu á la Bach).

Aperi, Domine, os meum ad benedictionem nomen sanctum tuum: munda quoque cor meum ab omnibus vanis, perversis et alienis cogitationibus; intellectum illumina, affectum inflamma, ut digne, attente, ac devote hoc Officium recitare valeam, et exaudiri merear ante conspectum divinae Majestatis tuae.

Orkester nadaljuje z motivom.]

Zbor v obrednem koraku v siju dveh težkih snopov bele luči prihaja na spodnji oder in se ustavi v obliki grške črke „alfa“. Razlagalec se pomakne k stojalu z veliko knjigo in se pokriža:

RAZLAGALEC

[(v recitativu z orkestrom)]:

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.

ZBOR

Amen — Amen — Amen

RAZLAGALEC

(odpre knjigo in bere v koralnem tonu):

Knjiga življenja in dela
duhovnika in misijonarja in škofa
Ireneja Friderika Barage,
ki je Indijanom Polnočne Amerike
rodov Očipve in Otava
prinesel Cerkev.

[Trombe in bobni v postopkih spremeljajo naslednje invokacije].

ZBOR: Unam... RAZLAGALEC:
...eno — ZBOR: Sanctam... RAZLA-
GALEC: ...sveto — ZBOR: Catholi-
cam... RAZLAGALEC: ...vesoljno —
ZBOR: Apostolicam... RAZLAGALEC:
...apostolsko.

[(Molk. Nato harpa.)]

RAZLAGALEC

(v recitativu):

In principio erat Verbum...

ZBOR

(v govorjeni besedi):

Beseda — Beseda — Beseda

Razlagalec in Zbor ob uprizoritvi v Buenos Airesu

RAZLAGALEC

(v prejšnjem tonu):

...in Beseda je bila pri Bogu

in Bog je bila Beseda.

Vse je po njej nastalo...

Vsem, kateri so jo sprejeli,

je dala pravico,

da postanejo otroci-božji,

njim, ki vanjo verujejo.

MOŠKI GLAS IZ ZBORA

[(v koralu á la Bach)]:

Gospodoval bo od morjá do morjá in
od reke do mej zemeljskega kroga in po-
klonili se mu bodo vsi kralji na zemlji,
služili mu bodo vsi narodi.

[Molk. Nato Cantor brez spremljave.]

CANTOR

[(iz višine oznani v koralu)]:

Dana mi je vsa oblast

v nebesih in na zemlji...

[ZBOR

(z orkestrom spremlja):

...dana mi je vsa oblast;

v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.]

CANTOR

pójdite, učite vse narode

krščujte jih v imenu Očeta in Sina in
Svetega Duha.

In jaz sem z vami vse dni do konca sveta.

RAZLAGALEC

[(v recitativu se vmeša v Zborovo
petje)]:

Napolnjeni s svetim Duhom odhajajo

oznanjat Evangelij vsemu stvarstvu...

Znani in neznani, katerih imena so za-

pisana v Knjigi Življenja,

misijonarji, poslanci, glasniki, pričevalci,

ne najmanjši med njimi

Irenej Friderik Baraga,

služabnik božji, prvi apostol med Indi-

jani Očipve in Otava.

ZBOR

[(z orkestrom v klicu)]:

Friderik, Friderik, Baraga.

[Glas harpe — kot odmev jutranje
antifone.]

PRVA PODOBA

RAZLAGALEC

(Obrne list. Recitativ.)

Prvo poglavje.

Devetnajstega prosinca leta Gospo-
dovega tisoč osemsto oseminašestdesete-
ga, v Marquette ob Gornjem jezeru,
kjer je stolnica škofa Barage.
Baraga umira.

[Orkester povzame motiv umirajoče-
ga Barage. Nato molk.]

[CANTOR

(v koralu iz višine):

De profundis clamavi ad te, Domine...

ZBOR

(spremlja z orkestrom „bocca chiusa“)]

Snop bele luči obsije umirajočega Ba-
rago, ki pol zleknen, pol sede v nasla-
njaču v levem kotu spodnjega odra moli
v predsmrtnem boju. Visoko nad glavo
škofovski grb njegov z geslom „Unum
est necessarium“. V ozadju preprost kle-
čalnik s križem. Blizu ob njem zastrto
okno.

RAZLAGALEC

(obsijan z modro lučjo, nadaljuje):

Tam je sam: bleden, truden, izmučen,
Baraga, ki umira.

Oči so negibne, ustne molčé,

misel se vije v preteklost

in gleda, umeva, spoznava:

Unum est necessarium.

ZBOR

(v poltemi, ponovi v odmevu):

Eno samó je potrebno.

(Molk.)

STARI BARAGA

(govori):

De profundis... Iz globočine kličem
k tebi...

Vsemogočni, večni Bog! Z veliko ne-
srečo si me obiskál in mojim šibkim
ramám si naložil križ, ki ga morem
nositi

le s tvojo pomočjo. Čutim:

moja ura je prišla in stopiti bom moral pred sodbo. Nevreden tvoj služabnik sem; ničesar nimam, na kar bi se pri sodbi sklicevati mogel:

samo neskončno usmiljenje tvoje in oblast odpuščanja grehov, ki si jo dal svoji Cerkvi.

(Molk. Nato:)

Bog, moj Bog...

Kako malo sem storil; kako nično je vse, kar sem storil. Šibak sem, slaboten, ves sam.

De profundis clamavi ad te... kličem, kličem!

[(Molk. Nato povzame orkester „Baragov motiv“.)]

RAZLAGALEC

(s povzdignjenim glasom kliče):

Friderik Baraga! Friderik Baraga! Friderik Baraga!

(s stopnjevano rastjo in povdarki:)

Stopi med nas! Sto-pi med nas!

ZBOR

[[z orkestrom] ponavlja v rastočem „crescendo“):

Friderik Baraga, stopi med nas!

Friderik Baraga, stopi med nas!

(Molk. Nato:)

STARI BARAGA

(se zgane):

Kdo ste?

ZBOR

(kratko, odsekano):

Bodočnost, ki hoče besedo iz tvojih ust.

STARI BARAGA

Kje naj jo najdem? Onemela mi je; zdaj moje ustne šepčejo samo še: Bog, moj Bog...

RAZLAGALEC

(v odločnem govoru):

Bog hoče, da nam poveš svojo pot, da po njej spoznamo velika dela njegova,

za povečanje in slavo njegovega imena, za čast in ponos vesoljne Cerkve!

STARI BARAGA

Dela, ki sem jih storil jaz?

RAZLAGALEC

Ki jih je storil Bog po svojem služabniku Frideriku, škofu marquetteškem.

[Orkester vstopi in spremlja do četnega prizora v drugi podobi.]

STARI BARAGA

Slava in čast in zahvala Bogu.

To pravim Fridericus, episcopus marquetteensis ob svoji smrtni uri, ko v boju dvoma in nemoči tehtam svoje življenje nazaj...

ZBOR

(slovesno):

Amen — Amen — Amen

STARI BARAGA

Bodi.

Rodil sem se na kranjskih tleh, na praznik prvaka Cerkve, apostola Petra, in misijonarja, apostola narodov, Pavla.

(Svetloba, ki ga je obsevala, počasi sagne.)

In krstili so me in so mi dali ime: Irenej Friderik, kar pomeni mir,

da bi prinašal mir Kristusov — po Cerkvi Kristusovi.

In sem rasel svoj med svojimi...

(Svetloba izgine povsem.)

ŽENSKI ZBOR

[(v mehkeem pastoralu z orkestrom)]:

Friderik Baraga sanje sanja, mavrične sanje, mavričnih let. Friderik Baraga, Friderik Baraga, sanje sanja mavričnih let...

(Sledi druga podoba: Baraga na Trebanjskem gradu.)

KSAVERIJ NEUSTRAŠENI

ZGODOVINSKI ROMAN O SV. FRANČIŠKU KSAVERIJU. NAPISAL PAUL PIRON S. J.; ZA „KATOLIŠKE MISIJONE“ PREVEDEL MIKLAVŽ TRPOTEC

2. poglavje SLAVA KSAVERIJEV

4. avgusta 1536 so sodniki višjega sodišča v Pamploni na prošnjo mladega profesorja pariške univerze, Frančiška Ksaverija, le-temu v imenu Karla V. določili njega plemiške naslove:

„Po spisih in dognanjih taiste preiskave razsojamo tedaj, da je omenjeni don Francisco de Jasso in de Xabier zadostno in vredno dokazal, kot se je dokazati namenil, kako je bil in takisto še vedno je po svojem starodavnem izvoru in njega potomstvu, po pravi in zakoniti rodovni vrsti, po svojem očetu in dedu in po vsakterem od štirih svojih prednikov, v njega prošnji in zahtevi imenovanih, gospod, plemič in imenitnik, in da je njegov rodni brat don Miguel de Xabier, čigar last so kraji in gradovi, ki sledé: Xabier, Ydocin in Azpilcueta.“

„Tako tedaj mi, cesar, kraljica in kralj zgoraj naslovljeni, po sklepu in v

soglasju s sodniki našega višjega sodišča s tem našim dokončnim odlokom izjavljamo in razgllašamo, da je taisti don Francisco de Jasso in de Xabier resnično plemič, gospod in imenitnik, po svojem starodavnem izvoru in potomstvu, po pravi in zakoniti vrsti naslednik omenjenega svojega očeta in deda in vsakterega štirih prednikov; kot takšen imenitnik in plemeniti gospod naj tedaj taisti D. Francisco in njega sinovi in potomci v ravni vrsti, ki jim pripadata pravica posesti in uživanja, posedujejo in uživajo vse prednosti, izjemnosti, časti, odlike, svoboščine, službe, predprave, zemljišča, dohodke in nedotakljivost, kar so vsi imenitniki, plemiči in gospodje posedali in uživali in uživajo po šegah, navadah in izročilih v lepem našem narvarskem kraljestvu.“

Kdo bi ne želel vedeti, kaj mu zapu-

¹ M. H. SJ. — M. Xaveriana. Matriti 1912, T. II, p. 83.

ščajo predniki in kaj on sam izroča Gospodu gospodov, ko se vsemu odpoveduje!

Tja do 13. stoletja je bil grad Ksaverij last aragonskih in navarskih kraljev. Ti ga pozneje podelé gospodu Azharju de Sada, svojemu bratiču, v nagrado za pomembno služnost v vojni in miru.

V 15. stoletju grad Ksaverij, ker ni moških potomcev, dvakrat menja ime: Ivana Aznares se poroči z Martinom de Azpilcueta; starejša hči obeh pa se zveže z učenim doktorjem Janezom de Jasso; najmlajši sin teh dveh bo Frančišek.

Doktor pravnih ved na univerzi v Bologni, načelnik kraljeve zakladnice, vrhovni namestnik in svetovalec navarskih kraljev je gospod Janez de Jasso po poroki z Marijo de Azpilcueta resnični sorodnik knezov, katerim služi.

Poverjajo mu čez vse pomembne in odgovorne naloge; zagotovi ali pa doseže mir, ki ga prenekaterokrat preté skaliti njega vročekrvni navarski rojaki.

A vse bolj kot z gradovi in z zemljišči sta gospod in gospa iz Ksaverija obogatila vaskovsko deželo s tisto čudovito krono svojih šestih otrok, ki so bili njuna slava in ponos; v začetku tri dekleta, Marija, Magdalena in Ana; potem pa fantje, Mihael, Janez in Frančišek. Polni vsi očetovega poštenja in značajnosti, pa globoke vere in dobrote svoje matere. Vse pa oživlja vaskovska duša, plamteča in zvesta, trdna in stanovitna.

Najstarejša, Marija je šla v opatijo svete Engracije, v Pamplono, kjer je svoja leta preživljala skupno z mnogimi sestričnami: ena od njih je tudi Roza Cruzat, opatinja in goreča prenoviteljica samostana.

Leta 1494, ko je bil njen oče poslan na dvor v Castillo, je Magdalena dosegla posebno milost Elizabete Katoliške: dolga leta je bila potem nje dama na tem presijajnem dvoru; visoki in mogočni gospodje so ji ponujali roko. Z izredno lepoto je mladenka družila vse odlike rodovine Jasso: čudovito prikupnost, trezno sodbo, iskreno dobrohotnost. A bolj in

bolj je hrepenela, da bi živela samo molitvi, kot so to delale bosonoge klarise; zapre se tedaj v samostansko celico v Gandía, živi tam v samotni, doseže čast opatinje in 1553, vsa polna izrednih milosti, umrje. Pogodila je, kaj je že tistikrat bilo v Frančišku; od Boga navdahnjena je slutila njegovo veličastno prihodnost.

Zvesta rodnemu grbu — Jassos so imeli v ščitu medveda, ki se vzpenja na košat hrast — je bila Ana polna vzvišenih kreposti. Dva sinova njenega prvorojenca Mihaela sta jih po nji podedovala: Bernardo je bil vitez malteškega reda, Hieronim je stopil k jezusovcem, ker je hotel v Goa, da bi tam nadaljeval z apostolstvom svojega starega strica.

Obeh Frančiškovih bratov starejši Mihael, ki je luč sveta zagledal krog 1495, se je oženil z Elizabeto de Goñi in 1542 umrl. Kronist tistih dni bo o njem, ko prosi Karla V. milost velikemu premagancu v navarskih vojnah, zapisal: „Bil je sin slovitega doktorja don Joána de Jasso, ki je vodil kraljevi svet letega navarskega kraljestva; stanoviten in zvest služabnik navarskih kraljev; po materji iz rodovinske veje Aznarjev iz Aragona.“ In v taistih zapiskih bomo našli, kako ponosni plemič žrtvuje vse razen časti zvestobe dane prisegi svojih prednikov, po kateri je bil ob smrti svojega očeta, 1515 leta vreden, da je po njem nasledil ime Gospod iz Ksaverija.

Janez, ki se je dve leti za Mihaelom rodil, je bil Frančišku najljubši; mlajšemu bratu v vsem enak je tudi on izžareval globoke kreposti svoje matere; podpisoval se je Janez de Azpilcueta, bil je poslednji čuvár prebogate duhovne posesti svoje rodbine.

Tod je zdaj tista slovita beseda, ki izpričuje njegov pogum. Nagovarjali so ga некоč, naj bi šel k bikoborbi. Pa se je odločno uprl:

„Nikoli ne! Ne boš se tam naučil, še manj privadil, kako sovražnika naskoči;

² M. H. SJ. — M. Xaveriana. Matriti 1912, T. II, p. 32 in naslednje.

še tega ti ne bodo pokazali, kako se mu v bran postavi, kvečjemu; kako zbeži pred njim!“

Z volili so Ksaveriji bogatili svojo posest. Leta 1500 sta gnadjivi gospod in gospa Janez de Jasso in Marija de Azpilcueta potrdila volilno pismo domači cerkvi. V njem ji prepuščata desetino, ki sta jo od tistih dob sama pobirala v navarskem kraljestvu; odstopata ji tudi lep vinograd in pravico paše sto glavam živine na njunih pašnikih; zraven pa odrejata, naj se pozidata nov prezbiterij in visoko ozidje na vrtu, kjer naj stanujejo vikar, dva streznika in hlapčič.

Od tistih časov sem so v cerkvi na Ksaveriju glasno molili brevir sleherni dan; tudi so opravljali slovesne maše ob prazničnih dneh, v ponedeljek za pokoj mrtvih, v soboto pa v čast Devici Mariji.

Doña Marija de Azpilcueta je po tistem živela še petindvajset let. Oče ji je umrl 1502 na gradu Monreal; s tistim, kar ji je zapustil, je povečala in obnovila cerkev; tako iskreno rada je dan za dnem zahajala tja z Ano, Mihaelom in Janezom.

Nje sestra Violana, ki je v zadnjih treh letih prav do smrti stregla očetu, se je vrhila zdaj na Ksaverij. Trideset pomladi ji je takrat bilo; hrupni svet je ni osvojil; resnično pobožna se je pridružila starejši sestri in ji pomagala voditi posest; nečakom je bila nekšna druga mati. Svetniška žena, da je bila, so pravili; takšno visoko priznanje je bilo v tistih časih nekaj izrednega; še posebe pa v okolju, kjer je bilo vse prej kot prizanesljivo pomilovanje nad mlahavim pobožnjaštvom; ta vzdevek je bil namreč izraz iskrenega in vnetega občudovanja.

*

7. aprila 1506 se je na Veliki torek, v taisti izbi, kjer se je sto let pozneje prikazal enemu svojih nečakov za srečno smrt, rodil benjaminček, prav ta, ki so mu Ksaveriji dolžni hvalo, da jih danes pozna vesoljni svet; kadar naše otroke

ob krstu z imenom Ksaverija potrdimo, jim za varuha in zaščitnika izberemo najmlajšega šestih otrok gnadjivega gospoda Janeza de Jasso in prežlahtne gospe Marije de Azpilcueta.

Otroka je krstil njegov bratranec, vikar don Mihael de Azpilcueta z besedami: „Frančišek, jaz te krstim...“ Bil je prvi svojega rodu, ki so mu vzdeli to ime. Mati je več let preživela v bližnji vasi Sanguesa, kjer so očetje frančiškani imeli svoj samostan; od tistih časov je posebno vdano častila asiškega Ubožca. V teh dneh pa, ko se je krščanski svet spominjal Gospodovega trpljenja, je hotela, naj nje najmlajši nosi ime z ranami zaznamenanega.

Ob nežni pozornosti staršev, tete, Ane in obeh bratov je Frančišek veselo odraščal na gradu Ksaverij; v takšnem vzdušju iskrene vernosti in vdanosti je v njem brstel ponos slavnih prednikov.

Z gričevnega pobočja je graščina kipele nad dolino reke Aragón, ki je pritok Ebra. Tri, štiri streljaje daleč so se napenjale hoste in širni pašniki, vinogradi in žitna polja, oljčnjak in blizu ob njem mlin, višje gori pa globoki gozdovi, kjer divjadi ne zmanjka.

Soseska se je ponujala s Sangueso in nje tremi redovnimi hišami; s trgov Soz, ki se ponaša, da je tam luč sveta zagledal Ferdinand Katoliški; pa s samostanom Leyre, ki bdí nad grobom navarskih kraljev. Preslavna soseska!

Grad Ksaverij, ponosna trdnjava ob vratih Aragona, vedno pripravljena, da ga obrani pred pohlepno Castillo. Nezmagljivi okop navarski s svojimi strelnimi linami in kamnometi; z globokim jarkom opasanega, z dviznim mostom zavarovanega ga je oznanjalo šestero stolpov, katerih najvišji je nosil ponosno ime svetega Mihaela.

V starodavni trdnjavi so tam v 14. stoletju v nekem kotu našli star, usnjen križ; ta je od tistih časov blagoslavljal vse molitve verne družine, ki se je zjutraj in zvečer sešla v grajski kapeli, tudi nadangelu posvečeni.

Grad Ksaverij; spodaj Frančiškov krst v grajski kapeli, kakor ga kaže freska nad vhodom v taisto kapelo dandanes

Tu je so bile Frančišku grdobije samovoljnih graščakov, ki so hlepeli le po minljivi slavi in plesnivem bogastvu. Rodbini Jasso in Azpilcueta sta bili spoštovani čez vse; premnoge družine tistih imen s šestimi, stirinajstimi, tudi šestindvajsetimi potomci so bile ponos vaskovske dežele; v največjo čast je bilo tem vitežom, če so lahko branili pravice svojih podložnikov, če so lahko služili Cerkvi in ji velikodušno odstopali svoje sinove in hčere.

Grd madež pa je temnil to sijajno podobo: oba sinova gospoda Petra de Jasso sta bila tam v Pamploni svojim bratičem iz Ksaverija v resnično pohujšanje.

„Ne daj Bog, da bi posnemali ta Petrova sinova!“ je mati rotila svoje fante.

Plemenita in pobožna doña Marija se je zgrozila ob pohujšljivem vedenju svojega nečaka Janeza, ob krvavi nasilnosti njegovega brata Štefana; rdečica sramote ji je silila v lice, kadar je pomislila na njuno početje, tako nezaslišano za potomca preslavnih prednikov.

Potem se je namerilo, da se je Mihael pridružil oprodrom svojega očeta; strašansko je vzljubil mečevanje, sanjal je o bojih, z Janezom in Frančiškom pa podolgem in povprek jezdaril v okolici.

„Z nami vred se boš vojskoval,“ je zahteval najmlajšemu; „z mečem v roki so si naši predniki priborili bogastvo in čast.“

Pa mu je dečje odgovarjalo:

„Ne, Mihael, nikar; veš, da bom doktor, kot je oče.“

Te besede so skrivale nekšno brezmejno občudovanje do očeta.

Gospod Janez de Jasso je sam vzgajal Frančiška. Obdal ga je z učenimi učitelji, ki naj ga pripravijo za velike univerze v Franciji, Italiji ali v Španiji; tam se je v tistih časih sukal cvet umne mladine iz Navarre.

Njegove žene in nje sestre Violane bratranec, don Martin de Azpilcueta de Lacun je v tistih časih študiral v Cahors in Tolosi; pa je ves prosti čas svo-

jih počitniških dni posvetil vzgoji mladega Frančiška, ki se je začela na Ksaveriju, v Sanguesi in Pamploni.

Po žlahtnega gospoda Janeza de Jasso smrti, se je ta, ki ga sodobniki nazivljejo navarski doktor, preselil na Ksaverij. S tolikšno ljubeznijo in umnostjo je oblikoval Frančiška, da ga ta še dolga leta pozneje imenuje svojega krušnega očeta. Smrt ga je zadela 1586 v Rimu; pa ga že takrat časté kot posebe svete ga moža. V mladeniču nam je zapustil verno podobo sebe samega; tako stori pravi učenik, ko hkrati skromno prikrije odločilni delež, ki ga ima pri oblikovanju svojega učenca:

„Gnadjivi gospod Janez in prežlahtna gospa Marija sta nežno ljubezen Frančišku izkazovala, kajti bil je njun najmlajši, izredno nadarjen in prikupne vnanjosti. Vzgajala sta ga s posebno pozornostjo in že v nežnih letih sta ga zapupala roki odličnih učiteljev. Tako pridno se je otrok učil, da je skoraj vedel vse, kar naj otrok ve in pozna.“

„Ni ga bilo, ki bi ga prekosil, kajti njega prikupnost, prijaznost, vljudnost, veselje in iskrenost so čez vse drugo: bistrost duha, vedoželjnost in vzvišena vnema, da bi bil v vsem najboljši, njegove najsijajnejše odlike. Tako je tedaj, svojim ljub, že koj spočetka osvojil vse, ki so ga prvič videli. Vse to pa bi mu lahko bilo v žalostno pogubo, da ga nista pred njo obvarovala že prirojena zadržanost in nekšna deviška sramežljivost, ki so jo vsi občudovali; največ pa to, da ga je Bog posebe čuval.“

Preizkušnja bo dopolnila človeško delo; kot poslanka iz neba bo Frančiška dvignila in ga oplemenitila. A potrebna bodo še dolga leta, da se bo njegovo srce, iskreči se diamant, očistilo vseh sneti pozemske slave in minljivega ponosa ter zasijalo slednjič v odsevu svojega Boga.

^a Menijo, da so gornji stavki zapisani v eni izmed mnogih knjig slovitega Martina de Azpilcueta, ki mu pravijo tudi Dr. Navarro. Glej M. H. SJ. — M. Xaveriana. Matriti 1912, T. II, p. 154.

3000 DOLARSKI SKLAD

„za Kladnikovo cerkev v Južni Afriki, za Bernikovo sirotišče v Indiji in za vse slovenske misijonarje“

Objavljamo novodošle prispevke, ki so prišli, kakor je spodaj razvidno, iz devetih različnih dežel, kjer žive naši ljudje.

I. U. S. A. (v dolarjih):

Srečolov. Misijonskega krožka v Gilbertu 100; Mrs. I. K. v božični dar misijonarjem 100; Miss P. B. v božični dar in v zahvalo za neštete milosti in dobrote, prejete v letu 1953: 52; Mr. Frank Belcjan (po škofu dr. Rožmanu) 50; N. N. 12; Rev. J. K. 11; — Po 10 dolarjev: Mrs. Antonija Sluga; Mrs. Ana Pinculich; Miss Cveta Kajfež; Mr. Frank Starin; Mrs Povirk (po zaobljubi): 50. — Miss Julija Cvek 7. — Po 5 dol.: N. N. iz Jolieta; Mrs. Agnes Rom: 10. — Po 4 dol.: Mr. Jakob Beznik (za popravila zob g. Majcenu); Mrs. Anna Levar: 8. — Po 3 dol.: Mr. Mrs. Frank Vavpotič; č. g. Alfonz Čuk; Mrs. Frances Koprivnik: 9. — Po 2 dol.: Miss Malka Povirk; Mr. Jože Šimič; Mrs. Julijana Kragel; Mr. Frank Mejač; Miss Mildred Perusek; Mrs. Mary Nainiger; Mrs. Mary Skul (za Kusteca); N. N. po Mrs. Agnes Rom: 16. — Po 1 dol.: Mrs. Ana Pinculich; Mr. John Prisel; Mrs. Antonija Ortač; Mrs. Mary Vavpotič; Mrs. Frances Kocjančič; Mrs. Pavlina Rus; Mrs. Rozi Kolenc; Mrs. Angela Bencin (v čast sv. Antonu); Zbirka Mrs. Gregory za s. M. Kajnc (poleg nje darovale: Mrs. Vraničar, Muck, Kren, Schoner); Mrs. Antonija Trepal; Mr. Joseph Stamphel; Miss Urška Trtnik: 16. — Mr. Joseph J. Peshel 0.72; Mrs. Barbara Schweiger 0.50.

II. KANADA (v dolarjih):

Misijonski krožek v Torontu od pridbe filma na Mis. nedeljo 35; Mr. Lojze Dolenc (po zaobljubi) 20; Mr. Janez Marentič 7. — Po 5 dol.: Mr. in Mrs. J. K.; Mrs. Jennie Barbis; Mr. Math. Tekavec; Mr. Mile Juretič: 20; Ivan Mohorič 3. — Po 2 dol.: Mrs. Stane Lamov-

šek; Mr. Jerko Rebek: 4. — Po 1 dol.: Miss Francka Trobec; Mr. in Mrs. J. K.: 2.

III. ARGENTINA (v argent. pesih):

III. veletombola v Bs. Airesu 11.500; Ivan Mehle, v zahvalo za uslišanje v družinski zadevi 500; Misijonski odsek Mendoza (bloki) 227; Slovenski lazariisti v Argentini, namesto daru za srebrno mašo sobratu J. Kolariču v Kanadi 200. — Po 100 pesov: č. g. dr. Franc Kladnik in Jože Cesar, Bs. Aires: 200. — Po 50 pesov: č. g. Janez Klemenčič, B. A.; č. g. dr. Ignacij Lenček, Adroque; pok. Ivana Kočar, Mendoza (volilo); zbirka odsek San Martin, Marjan Marolt, San Martin: 250. — Lenček Lado (blok) 38; N. N., San Justo 34. — Po 30 pesov: Frančiška Reja, B. A.; č. g. Alojzij Košmerlj, Florida: 60; Peter Bajda, Mendoza 25. — Po 20 pesov: N. N., San Justo; N. N., Villa Martelli; Vinko Žitnik, B. A.: 60. č. g. Tone Škulj, B. A. 10; Žagar Anton, Villa Martelli 6; N. N., Villa Martelli 6; č. g. Matija Lamovšek, Quilmes 5; N. N., Quilmes 5; č. g. Albin Avguštin, Florida 4; č. g. Gregor Mali, B. A. 4.

IV. Slovensko Primorje (v ital. lirah):

Marijina družba, Via Risorta, Trst 75.000; Marijina družba, Rojan, Trst 15.000; Marijina družba, Mačkovlje 12.200; N. N., Trst 5.000; Justina Urbančič, Trst 1.000.

V. ANGLIJA (v angl. funtih):

Mis. odsek (nabirka, srečolov) 40.

VI. Avstralija (v arg. pesih):

Kračina Anton 40.

VII. AVSTRIJA (v šilingih):

Slov. taboriščniki iz Spittala po č. g. Miklavčiču 300.

VIII. ŠVICA (v dolarjih):

Dr. Lojze šuštar 10.

IX. CHILE (v čilenskih pesih):

č. g. Ludvik Ceglar 500.

VSEM NAJPRISRČNEJŠI BOG
PLAČAJ!

Do 11. januarja se je v sklad vsega skupaj doslej zbralo, približno preračunano v dolarje (po povprečni valuti zadnjega pol leta) okrog 2.300 dolarjev. Vsekakor prav lep napredek v primeri z lanskim letom, ko za 2.000 dolarski sklad niti te vsote nismo dosegli. Letos smo jo presegli že za 300 dolarjev! Če se vsi

misijonski odseki in požrtvovalni posamezni nabiralci darov ter dobrotniki še malo potrudimo, lahko do konca akcije za letošnji 3.000 dolarski sklad (zadnjega marca) zberemo še teh 700 dolarjev! Poskusimo! Korajža velja! Na delo!

Slovenska misijonska zveza

„KATOLIŠKI MISIJONI, MOLITVENIK „PRED BOGOM POKLEKNIMO“, „MISIJONSKI ZBORNIK 1953“, KRST PRI SAVICI“, „BARAGA“ IN VSE DRUGE MISIJONSKÉ TISKOVINE SE MOREJO NAROČITI IN PLAČATI NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Lenček Ladislav C. M., Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires
— Loboda Marjan, Misijonska pisarna, Granaderos 61, Buenos Aires

U. S. A.: Wolbang Karel CM, 500 East Cheltenham Ave, Philadelphia 44, Pa
— Rudi Knez, 15011 Cardinal Ave, Cleveland 10, Ohio — Tushar Anica, Box 705, Gilbert, Min.

Kanada: Kopač Janez C. M., 210 Mc Caul St., Toronto, Kanada — Turk France, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Stanko Janežič, Mačkovičje 7 Dolina, Trst.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7, Gorizia.

Avstrija: Luskar Alojzij, Kamen 14, P. Tainach, Kärnten.

V ostalih deželah sprejemajo iz prijaznosti naročnino slov. dušni pastirji

**VSE CENJENE NAROČNIKE VLJUDNO PROSIMO, DA NAM ČIM PREJE POŠLJETE NAROČNINO! ZELO VAM BOMO HVALEŽNI!
KDOR HITRO DA, DVAKRAT DA!**

„Katoliški misijoni“ so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, „Slovenske misijonske zveze“ in „Južnoameriške Baragove zveze“. Izdajajo ga slovenski lazaristi. Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Lenček Ladislav CM. Naslov uredništva in uprave: Calle Cochabamba 1467, Bs. Aires. Argentina. — Tiska Grote, Montes de Oca 320, Bs. As. — S cerkvenim odobrenjem.